

BUDAPESTI GAZDASÁGI EGYETEM

PÉNZÜGYI ÉS SZÁMVITELI KAR

SZAKDOLGOZAT

Cs.Nagy Luca

Alapképzés, nappali munkarend

Pénzügyi és számviteli szak

Számvitel specializáció

2020.

BUDAPESTI GAZDASÁGI EGYETEM
PÉNZÜGYI ÉS SZÁMVITELI KAR

Az ökoadó a múltban és most

Belső konzulens: Dr.Kovácsné dr. Sipos Ágnes

Külső konzulens: Szabó Gábor

Cs.Nagy Luca

Nappali
munakrend

Pénzügyi és
Számvitel Kar

Számvitel
Specializáció

2020.

NYILATKOZAT

Alulírott Cs.Nagy Luca büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom, hogy a szakdolgozatomban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, és az abban leírtak a saját, önálló munkám eredményei.

A szakdolgozatban felhasznált adatokat a szerzői jogvédelem figyelembevételével alkalmaztam.

Ezen szakdolgozat semmilyen része nem került felhasználásra korábban oktatási intézmény más képzésén diplomaszerezés során.

Tudomásul veszem, hogy a szakdolgozatomat az intézmény plágiumellenőrzésnek veti alá.

Budapest, 2020. május 15.

hallgató aláírása

1. Bevezetés	5
1.1. Az ökoadó bevezetésének okai	6
2. Környezetvédelem kialakulása hazánkban és nemzetközi viszonylatban	8
3. Klímaváltozás	11
3.1. Az üvegházhatású gázok	13
4. Környezetszabályozás	14
5. A zöld adók rendszerének kialakítása	15
5.1. Az adó alapja	15
6. Ökoadó fogalma és filozófiája	16
7. Adók csoportosítása a környezetvédelem szempontjából	18
7.1. Közvetett adók	19
7.1.1. Energiaadó	19
7.1.2. Környezetterhelés díja	20
7.1.3. Környezetvédelmi termékdíjak	24
7.2. Közvetlen adók	26
8. Betétdíjak rendszere	28
9. Hulladékgazdálkodás	30
10. Áttekintés	32
10.1. Magyarország hosszútávú céljai és intézkedései	32
10.2. Európai országok környezetvédelmi intézkedései	33
10.2.1. Elvek és keretek.....	36
11. Primer kutatás eredménye	38
12. Összefoglalás	41
13. Magyarázat	44
14. Ábrák, képek, táblázatok jegyzéke	44
15. Irodalomjegyzék	45

1. Bevezetés

"Ez idő szerint az emberiség kilátásai a jövőre nézvést rendkívül borúsak. Felettébb valószínű, hogy nukleáris fegyvereit önmaga ellen fordítva gyors, de a legkevésbé sem fájdalommentes öngyilkosságot követ majd el. S még ha ez nem történne is meg, lassú halál fenyegeti, mert megmérgezi, mellesleg pedig megsemmisíti a környezetet, amelyben, és amelyből él. Még ha idejekorán megálljt parancsolna is vak és hihetetlenül ostoba ténykedésének, ki van téve annak a veszélynek, hogy fokozatosan elsorvadnak mindazon tulajdonságai, amelyek emberi voltát alkotják. Számos gondolkodó felismerte ezt, és jó néhány könyv tartalmazza azt a felismerést, hogy a környezetpusztítás és a kultúra "hanyatlása" kéz a kézben járnak..."

Konrad Lorenz

Az ökoadó bevezetésére a környezetszennyezés miatt került sor. Ha környezetszennyezésről beszélünk, egy sokoldalú probléma merül fel. Ebből a szempontból fontos, hogy mind gazdasági, mind háztartási oldalról felhívjuk a figyelmet a téma fontosságára és aktualitására.

Már a közelmúltban is láthatók voltak olyan intézkedések, melyekkel a környezetszennyezés megelőzését és a környezetvédelem fejlesztését célozták meg, azonban az idő múlásával egyre jobban kiemelkedő szerepet kapott az a tény, hogy ezek az intézkedések bővítésre szorulnak.

Mikro szinten olyan dolgokra gondolhatunk, mint a szelektív hulladékgyűjtés elterjedése, környezetkímélő anyagok használata, természet adta erőforrások felhasználásának elterjedése úgy, mint a napelemes rendszerek kiépítése, elektromágnesesség felhasználása, például autók (Hybrid / Elektromos) és járművek terén.

Makro szinten a vállalatok és nem mellesleg az államok tudatosságának és környezeti hozzájárulásának növeléséről beszélhetünk, hiszen kiemelkedő szerepet vállalnak abban, hogy a tudatosságot terjesszék és ezáltal nagyobb tömeghez jussanak el. Legjelentősebb intézkedések, mellyel hozzájárulásukat tehetik ez ügyben, az „Ökoadó” fizetésében való részvétel és azok támogatása.

„A Magyar Köztársaság Országgyűlésének 1995. évi LIII. törvénye, a környezet védelmének általános szabályairól a végrehajtásra kiadott hatósági eljárás részletes szabályairól szóló 152/1995.(XII.12.) Kormányrendelettel együtt 1995. június 22-én jelent meg és december 27-én törvényerőre emelkedett” (www.muszeroldal.hu)

A környezetvédelmi törvény hatálya alá tartozik minden egyén és gazdasági szereplő kivétel nélkül, valamint magába foglalja azon intézkedéseket, melyek betartása kötelező jellegű lenne.

Fő vezérfonalak, melyek dolgozatomhoz kapcsolódó kutatásom részét képezték:

1. A tevékenység során keletkező károsanyag kibocsátás nem szűnik meg, csupán mérséklődik / csökken. Mivel a gazdasági ágazatoknak továbbra is a profit, illetve a haszon az elsődleges cél és nem az, hogy más környezetkímélő módszereket dolgozzanak ki, ezért ez egy kiskaput biztosít számukra.
Ezalatt azt értem, hogy csupán eleget tesznek a törvényi kötelezettségüknek, de törekvésük szándéka nem a környezet megóvásának érdekét szolgálja. Ezáltal eredményezve egy kiskaput, hogy adó formájában „megvásárolják” a környezetszennyezést, mivel továbbra is hallhatunk tavak és zöld területek „szennyezéséről”, ami rövid, illetve akár hosszú távon is eredményezhet ökológiai / természeti katasztrófákat.
2. Hazánk európai viszonylatban a környezettudatosabb országok közé tartozik, mivel igazodunk a modern és a szigorú nemzetközi színvonalhoz.
3. Primer kutatásom során arra kerestem a választ, hogy az egyének hogyan vélekednek a környezetvédelemről, mit tesznek annak megóvása érdekében és hogyan látják a magyar szabályozást, illetve a fennálló helyzetet nemzetközi összehasonlításban.

1.1. Az ökoadó bevezetésének okai

A probléma oka már az őskorban kezdődött, hiszen az emberi faj megjelenésével együtt párhuzamosan kialakult a környezetszennyezés, illetve mikor előtérbe került a technikai fejlődés. Jelentős mértékben átalakítottuk környezetünket az idők során, mert kiszámíthatatlan volt, hogy egy-egy kutatás milyen környezeti károkat fog okozni.

1952-ben súlyos következményekkel járt a levegőben megjelenő szmog. Több ezer ember halálát okozta a tüdőbe jutott por és korom. Az első egyezmény a káros gázok kibocsátására vonatkozóan ezután az esemény után következett -melyet Magyarország is aláírt- a genfi egyezmény. Ez volt az első egyezmény, mely az egész világot elérte, hogy környezetvédelmi célokat fogalmazzanak meg.

Sajnos évről évre egyre több káros anyag kerül nem csak a légtérbe, hanem a talajba és a vízbe is, amely megváltoztatja ezen természeti elemek egyedi állapotát és összetételét. Minden élőlényre nagy hatással vannak a környezeti problémák. Nem véletlen tehát az, hogy egyre több civilizációs betegség merül fel. Néhány egyre gyakrabban előforduló egészségügyi problémát említve: hátfájás, migrén, rák és a jelenleg is problémát okozó pszichiátriai betegség a klímaszorongás.

Aktualitását tekintve a jelenleg is tomboló világjárványt (COVID-19, azaz koronavírus-betegség) is tekinthetjük a környezetbe való beavatkozás és szennyezés eredményének. Ez a világméretű járvány (melyet a WHO 2020.március 11-én nyilvánított globális járvánnyá) is azt mutatja, hogy az emberek olyan mértékben és mélységben avatkoztak be a természetes környezeti körforgásba, hogy a bekövetkezett katasztrófát már csírájában sem vagyunk képesek megállítani.

Az embereknek felelősséget kell vállalniuk mindazért, amit létrehoztak, valamint az ezt körülvevő környezetért is. Ezért fontos az, hogy a környezetvédelem nem csak egy kifejezésként kellene, hogy szerepeljen a köztudatban, hanem egy tudatos életmódként. Éppen ezért kiemelkedően fontos szerepe van a környezettudatos szemléleti mód szerinti nevelésnek, hiszen a jövő generációjának helyzete függ attól, amit kialakítunk és rájuk hagyunk. Ennek következtében lehetőségünk nyílik arra, hogy megakadályozzuk az újabb fertőzések, baktériumok és környezeti katasztrófák bekövetkezését. Az adó bevezetése mindezeknek csak a kezdeti lépése, de a többi rajtunk – embereken – múlik.

2. Környezetvédelem kialakulása hazánkban és nemzetközi viszonylatban

A régi időkben az emberek nem definiálták külön a káros anyag és nem káros anyag fogalmát. Nem használtak külön szavakat a koszra, piszokra és a különböző anyagokra, melyek szennyező hatással voltak világunkra. 1783-ban határozta meg Dr. Johson a „szennyezést”, mint fogalmat, miszerint a környezet „bemocskolását” jelenti, ezt a gondolatot vihetjük tovább a környezetvédelemre is.

Középkori Magyarország

A középkorban a gyarapodás, terjeszkedés miatt megindult a termőföldek és az újabb területek meghódítása, aminek szintén igazodnia kellett az igényekhez. Ennek mérséklése érdekében elsőnek korlátozták a vadászatot és a különböző fajok irtását. Az ezzel kapcsolatos első rendelet II. Ulászló nevéhez fűződik (1504).

XVIII-XIX. századi Magyarország

A mezőgazdaság átalakulásával megemelkedett a művelhető földterületek nagysága. A népesség növekedésének következtében megnövekedett az igények kielégítéséhez felhasznált terület nagysága, ami az erdőterületek csökkenését, illetve az Alföld természetes növénytakarójának eltűnését okozta. 1769-ben Mária Terézia által kiadott rendelet korlátozta az erdőpusztítást és gyarapítani kívánta a síkvidéki erdők élénkítését. Ezzel párhuzamosan megváltozott az élővilág és az emberek által már előzetesen megszokott természetes élővilág összetétele. 1825-ben kezdődött meg – A Magyar Tudományos Akadémia megalapításával – a természeti változások írásban történő feljegyzése, valamint a természetvédelemmel kapcsolatos kérdések felvetése.

Az újkori Magyarország

A XX. század elején kezdődtek a környezetvédelemmel kapcsolatos intézkedések, törekvések bevezetése Magyarországon, melyek kezdeti nehézségek árán jutottak el a mai állapotig. A korai technológiai fejletlenség és az információ hiánya miatt az emberek nem vették tudomásul ennek fontosságát, így háttérbe szorultak a környezetvédelemmel kapcsolatos intézkedések, mivel a piaci igényeket helyezték előtérbe a gazdaság fellendítése érdekében. Sajnos ez még egy ma is aktuális problémát jelent. Az egyik legfontosabb kezdeményezés az 1990-ben elsőnek megtartott „A Föld Napja” mozgalom.

Az előállítás során a múltban és a jelenben is kevés hangsúly kerül a természet adta erőforrások megőrzésére, valamint fenntartására. Amíg a fogyasztói társadalom nem képes felismerni a környezettudatosság szükségességét, addig a szabályozások sem képesek teljesen javítani a jelenlegi helyzeten.

Nemzetközi viszonylatban

1968-ban megalapították a Római Klubot, melynek definíciója: „egy nem üzleti szervezet, amely globális eszmecserét folytat különböző nemzetközi politikai kérdésekkel kapcsolatban” (Római Klub, Wikipédia). Egy zártkörű, elit emberekből álló csoportról beszélhetünk. A klubot Aurelio Peccei olasz gyáriparos és a skót Alexander King hozta létre. Céljuk egységes volt, azaz „a közös gondviselés és felelősség az emberiség jövőjéért!”. A tagokat körültekintően választották ki. Több szempontot is figyelembe vettek és leginkább közgazdászokat, tudósokat és gyáriparosokat választottak be.

Első tanulmányukat 1972-ben publikálták „A növekedés határai” címmel. Az általuk megfogalmazott tanulmány szerint minden embert és országot érint a környezetváltozás, senki sem kivétel. A szerzők azt a következtetést vonták le, hogy a természeti erőforrások rohamosan merülnek, ezáltal egy globális méretű környezeti katasztrófa van kialakulóban. További következtetésük, hogy a túlnépesedés miatt az embereket egyre nehezebb lesz a Földnek vízzel és élelemmel ellátnia. A konklúziók hatására kidolgozták a globális egyensúly koncepcióját, amely kimondta, hogy a népesség növekedésének ütemét csökkenteni kell, illetve szabályozni az ipari termelést és a meg nem újuló természeti erőforrások felhasználását. (Buday-Sántha, 2006)

1972-ben kidolgozásra került az első olyan program, mely az emberi környezet megóvásával munkálkodik. A programot Stockholmban, az ENSZ környezeti világkonferenciáján tárgyalták meg. A résztvevőknek nyilatkozatot kellett elfogadniuk az elkövetkezendő feladatokról és az alapelvekről, hogy minél hamarabb megoldást találjanak a környezeti katasztrófa megelőzésére. Szem előtt tartották a jövő generációinak jólétét, illetve az együttműködés megvalósítását az egész világon, számukra legfontosabb az ember-központúság volt.

1983 és 1987 között ismét összehívták az ENSZ-konferenciát, ugyanis globális méretűvé vált a probléma. A világkonferencián központi szerepet kapott az úgynevezett Brundtland Bizottság (környezet és Fejlődés Világbizottság). Több, átfogó szerepük volt, melyek közül kiemelkedő jelentőséget kapott a hosszú távú megoldás kidolgozása.

Több fontos eredményről, illetve egyezményről beszélhetünk a stockholmi konferencia kapcsán. A program által létrehozták az ENSZ Környezeti Programját (UNEP), melyben a résztvevő kormányok vállalták, hogy élhetőbbé teszik az ember környezetét a jövőbeni nemzedékek számára is.

2015-ben létrejött a párizsi megállapodás (COP21), ami azért volt különösen fontos, mert a világ majdnem 200 országának sikerült közös nevezőre jutnia. Az egyezményt Magyarország is elfogadta, így 2016 novemberében hatályba is lépett a megállapodás, melyben vállalták, hogy a Föld légkörének melegedését 1,5 Celsius-fok alatt tartják. Az eredményeket 2025-re várják. A klímavédelem mottója sem véletlenül az lett, hogy „There is no PLANet B”, azaz nincs másik opció, nincs másik bolygó. Az egész emberiség együttesen okozta a klímaváltozást, így senki sem bújhat ki a felelősség alól, hogy megpróbáljunk tenni ellene. A sikert és a kudarcot is közösen fogjuk viselni.

Napjainkban a legnagyobb ellenállást a környezetvédelemmel kapcsolatban az USA okozza. Nagyon sok helyen hallhatjuk és tájékozódhatunk arról, hogy Donald Trump amerikai elnök gyakorlatilag minden korábbi környezetvédelmi szabályozást eltörölt az Amerikai Egyesült Államokban és a párizsi klímaegyezményből is kilépett. Annak ellenére, hogy Donald Trump állítása szerint Amerika a legzöldebb hatalom az egész világban, a számok éppen az ellenkezőjét bizonyítják. Az USA a második legjelentősebb károsanyag-kibocsátó 5,1 milliárd tonna szén-dioxid kibocsátásával, csak Kína előzi meg. Sajnos Trump szerint vállalhatatlan volt az, hogy 26-28 százalékkal csökkentse ezen anyagok kibocsátását, illetve az amerikaiakat is hátrányos helyzetbe hozta volna, ugyanis az egyezmény miatt közel 2,7 millió amerikai veszítette volna el az állását. Ezek az okok vezettek ahhoz, hogy kilépett az egyezményből.

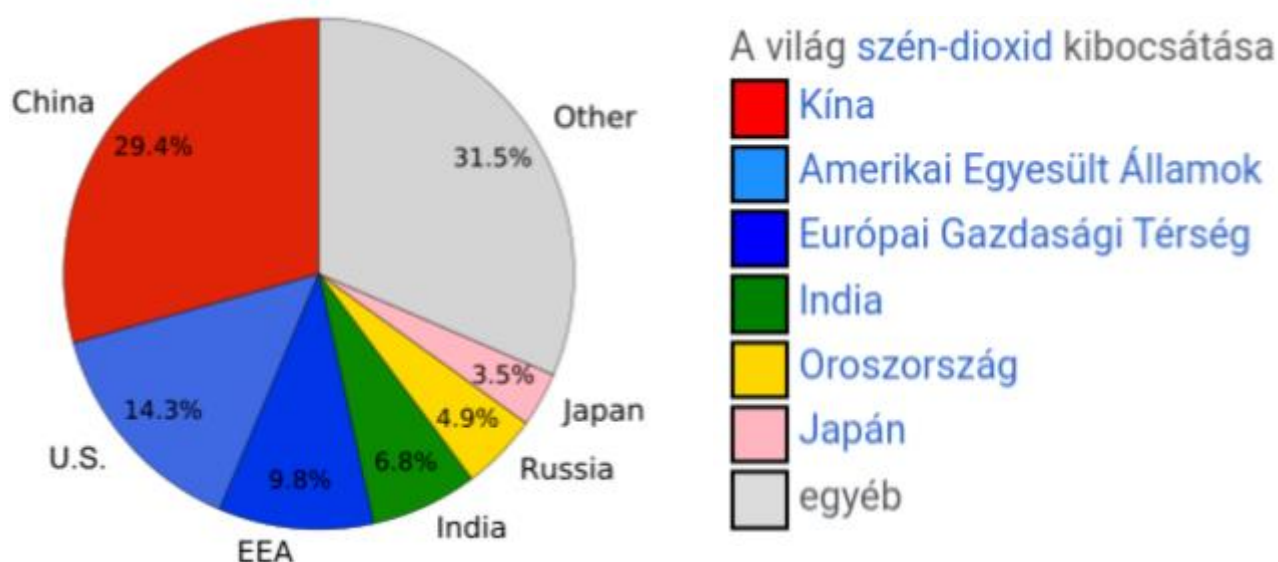
3. Klímaváltozás

Az éghajlatváltozás, másnéven klímaváltozás magába foglalja egy ország vagy helység időjárásában – csapadék mennyiségében, széljárásában, átlagos hőmérsékletében – és környezetében bekövetkezett hosszútávú problémákat.

Az Európai Unió számos intézkedést vezet be annak érdekében, hogy csökkenteni próbálják a levegőbe kerülő káros gázokat, így próbálnak fellépni a klímaváltozás ellen. A párizsi klímaegyezménynek köszönhetően az EU eltökélt abban, hogy mérsékeljék a károsanyag-kibocsátást 1990-hez képest.

1. sz. ábra

Országokénti meghatározott hozzájárulások, 2015.

Forrás: <http://hu.wikipedia.org>

2. cikk tartalmazza az egyezmény céljait:

„(a) A globális átlaghőmérséklet emelkedésének jóval 2 °C alatt tartása az iparosodás előtti szinthez képest, majd az erőfeszítések folytatásaként a hőmérséklet emelkedésének 1,5 °C alatt tartása az iparosodás előtti szinthez képest, elismerve, hogy ez jelentősen csökkenti az éghajlatváltozás kockázatait és hatásait;

(b) Az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásaihoz történő alkalmazkodás képességének növelése, az éghajlatváltozással szembeni ellenálló képesség, és az alacsony üvegházhatású gázkibocsátással járó fejlődés elősegítése, miközben ezek a folyamatok nem fenyegetik az élelmiszergyártást;

(c) A pénzáramlások következetessé tétele, hogy az alacsony üvegházhatású gázkibocsátással járó és az éghajlattal szemben rugalmas fejlődési lehetőségek felé haladjanak. ,,

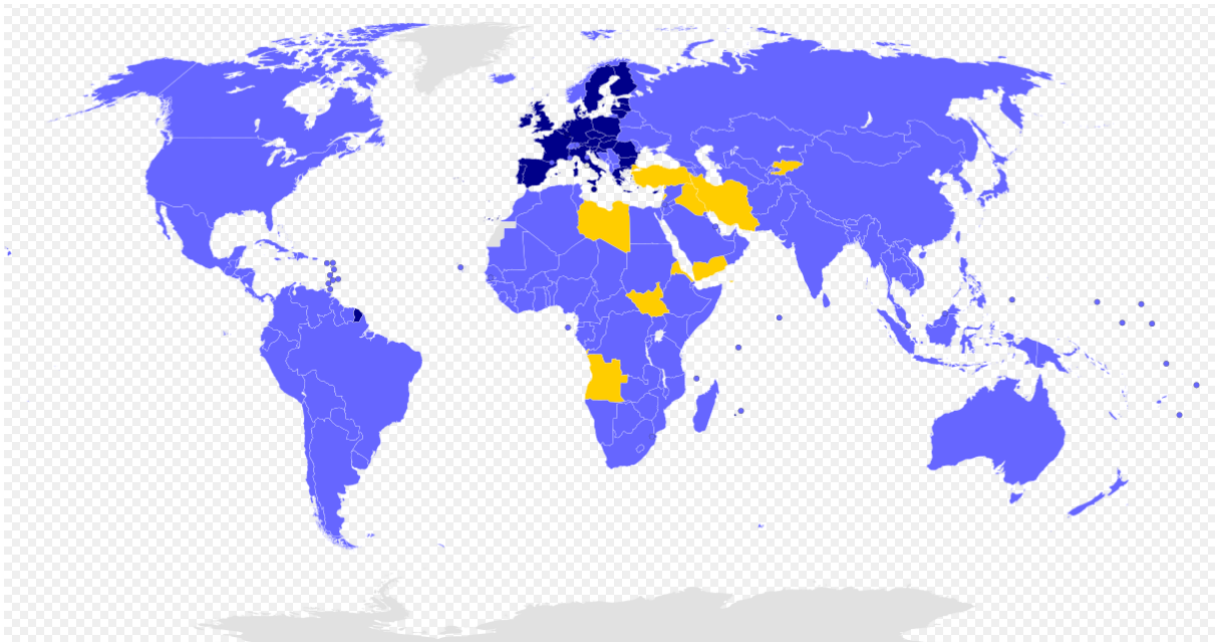
(<https://hu.wikipedia.org>)

2016 decembere óta 194 ország írta alá az egyezményt. Közülük 185 ország elfogadta, köztük a 2 legnagyobb üvegházhatású gázt kibocsátó állam is.

Mint tudjuk, sajnos az Amerikai Egyesült Államok kilépni készül belőle, ami minden szempontból kedvezőtlen. A kilépési folyamat körülbelül egy évet fog igénybe venni, lezárását a 2020-as amerikai elnökválasztás utáni időszakára teszik.

2. sz. ábra

Párizsi éghajlatvédelmi egyezmény, 2015.

Forrás: <http://hu.wikipedia.org>

A tanulmány sötétkékkel jeleníti meg azokat az országokat, melyek az Európai Unióhoz tartoznak. Világoskék szín jelöli a tagokat, illetve sárga szín az aláírókat. Ezek az államok nem tartoznak az EU-hoz, de támogatják az egyezményben foglalt célokat.

Az éghajlatváltozást három tényező befolyásolhatja. Ilyen a Földön végbemenő természetes úton lezajló változás (tektonikus változások, azaz a kontinensek vándorlása), a bolygót érő ráhatások (Nap sugárzásának hatása), valamint a lentebb említett üvegházhatású gázok keletkezése, amit jelentős mértékben befolyásol az emberi tevékenység. Fontosságát tekintve ezt az utolsó tényezőt szeretném bővebben kifejteni.

3.1. Az üvegházhatású gázok

A Naptól a Földre jövő energia nagyobb része elnyelődik, így melegítve a bolygót. Az üvegházhatású gázokkal az a probléma, hogy lefelé átengedik az előbb említett energiát, de a földfelszínt már nem melegítik.

Az Európai Unió a 2020-as stratégiájában 20%-os csökkentést tűzött ki célul. Hosszabb távú célokra is gondolkodtak, melynek eredményeképpen arra jutottak, hogy 2030-ra 40%-kal, míg 2050-re 80%-kal kell mérsékelni az üvegházhatású gázok kibocsátását. Mindez azért szükséges, hogy a fejlődő ágazatok okozta változások miatt az átlaghőmérséklet ne lépje túl az ipari fejlődés előtti átlaghőmérsékletet, azaz a 2 Celsius fokot.

Mivel az ipari ágazatok teszik ki az üvegházhatású gázok kibocsátásának több mint 45%-át, a rendszer meghatároz egy bizonyos szén-dioxid kibocsátási küszöböt és ezalatt a küszöbérték alatt csak szén-dioxid kvótákért cserébe szennyezhetik a levegőt a vállalatok. Ezzel próbálják mérsékelni a jelenlegi kibocsátási mértéket.

A közlekedést és a mezőgazdasági tevékenységet tekintve a káros gázok kibocsátásának több mint felét ők termelik. Így EU-s célkitűzéssé vált ezen gazdaságok kibocsátás csökkentése, mintegy 30%-kal.

Annak ellenére, hogy az erdők a levegőbe kerülő káros anyagok 10,9%-át semlegesítik az EU-ban, túlzottan nagy mértékben történik az erdők irtása az egész világon. A folyton fejlődő iparosodás következtében felszabaduló káros anyagok miatt kialakuló savas eső tönkreteszi az élőlények lakóhelyét, valamint fertőzi a zöld övezeteket is, ami hozzájárul a természet minőségi romlásához. Mivel nincs mi megszűrje a levegőt a fák kivágása okán, a városokban kialakul a szmog, ami a mai világban egyre jobban elterjedt.

4. Környezetszabályozás

A környezetszabályozás egy gazdasági feladat, melynek rövid és hosszú távú feladata van. Rövidtávon a környezetre károsan ható folyamatok megszüntetését hivatott orvosolni, hosszú távon a fenntarthatóságot biztosítják.

Különböző célokról beszélhetünk, ilyenek többek között:

- a környezetvédelemmel kapcsolatos költségek csökkentése
- a környezeti érdek fogyasztói érdekké válása
- a környezet megóvása a környezetszennyezés csökkentésével
- és az ökológiai lábnyom csökkentése

Előtérbe kell helyezni a megújuló erőforrásokat (napenergiát, szélenergiát, vízenergiát, biomasszát és a geotermikus energiát) és háttérbe szorítani a fosszilis energiahordozókat. A legelterjedtebbek közé tartozik a szél- és napenergia hasznosítása, ami már elérhető fogyasztói szinten is.

Magyarország vonatkozásában azt mondhatjuk, hogy erőteljesen terjed a napenergia alkalmazása, de elmaradást mutat a szomszédos országokhoz képest. Pozitív helyzetben vagyunk, ugyanis az EU-s támogatások segítséget jelenthetnek a megújuló energiaforrások tekintetében.

2014 óta jelentős javulás mutatkozik a megújuló energiaforrások termelése terén, melyet az alábbi ábrán is láthatunk:

3. sz. ábra
Elsődleges megújuló energiaforrások termelése energiaforrások szerint (KSH)

Megnevezés	2014	2015	2016	2017	2018
Víz	1,1	0,8	0,9	0,8	0,8
Szél	2,4	2,5	2,5	2,7	2,2
Geotermikus	3,8	4,4	5,0	5,6	5,9
Nap ^a	0,6	1,0	1,3	1,7	2,8
Biogáz ^b	3,3	3,3	3,7	4,1	3,9
Bioüzemanyagok	12,8	16,0	17,2	17,6	18,7
Biomassza és kommunális hulladék megújuló része ^c	100,8	108,0	103,3	100,9	90,9
Összesen	124,8	136,0	133,9	133,4	125,2

Forrás: www.ksh.hu

5. A zöld adók rendszerének kialakítása

Az ökoadó bevezetése hosszú és komoly szakmai háttérrel igénylő folyamat következtében bevezetett adó, mely a mai napig nem érte el a végleges formáját. Az OECD országok által megalkotott változások számunkra, valamint a többi ország számára is hasznos tapasztalatokkal és példával szolgálhatnak. A zöld adók bevezetése komoly előkészítő munkát igényel annak érdekében, hogy megismerésük által minél hamarabb elérjük a kívánt ökológiai hatást. Fontos szerepet játszik az e célt szolgáló adó vagy tevékenység tervezésekor az, hogy:

- mennyire hatékony a környezet számára,
- a gazdaságot milyen tekintetben szolgálja,
- milyen szintű méltányosságot és elfogadhatóságot mutat a közigazgatási megvalósíthatóság, azok költségeire, illetve ráfordításaira

Az adó bevezetése során figyelni kell arra, hogy ne rögtön, hanem fokozatosan, esetleg moratórium megadásával történjen annak érdekében, hogy minden érintett gazdasági szereplőnek legyen ideje alkalmazkodni vagy új kivitelezési lehetőségeket keresni. Ezért is fontos az adórendszer átláthatósága és egyszerűsége.

A környezetvédelmi adó bevezetése előtt szükséges az adórendszer teljes felülvizsgálata annak érdekében, hogy kiszűrjük a lehetséges torzító adatok felmerülését.

A zöld adóreformnak több fontos célja is van. Ide soroljuk többek között az ember és a környezet közötti harmónia kialakítását, továbbá a fenntartható fejlődés biztosítását a környezet teljes egészének védelmével.

5.1. Az adó alapja

Az adóalap meghatározása során figyelembe kell venni, hogy mely tevékenységek tartoznak a törvény szabályozása alá, illetve ismernünk kell a termék életciklusát és hogy mely szakaszában célszerű kivetni az adót (input- vagy output adóról beszélünk).

Az adó kivetése visszajelzés jellegű a vállalkozás számára, hogy mely területen szükséges fejlesztést eszközölni a környezetvédelem érdekében. Fontos, hogy az adminisztrációs költségek mérséklése mellett a kivetés és a behajtás könnyen és gördülékenyen folyjék le.

6. Ökoadó fogalma és filozófiája

A környezetvédelmi adóra vonatkozóan nincsen egy egységesített megfogalmazás, viszont az Eurostat értelmezése alapján a következőképpen szól:

az ökoadó olyan adóforma, amely fizetési kötelezettséget jelent azokra a tevékenységekre vonatkozóan, melyek beigazolhatóan negatív hatást eredményeznek a környezetre.

Az Európai Bizottság előre meghatározott struktúrájú környezetpolitikai programmal rendelkezik. Olyan célkitűzéseket állít fel az EU-s tagországok számára, amiben környezeti adottságainkat kihasználva tudjuk megőrizni a fenntarthatóságot, ezáltal semmi erőforrás nem vész el. A program három fő cselekvési területet vázol fel:

- a gazdasági érdek kiszolgálása mellett a legfontosabb a természeti kincsek védelme, helyreállítása és fejlesztése
- a gazdaság környezetbaráttá, illetve versenyképessé tétele
- egyének védelme egészségügyi és jóléti szempontból

A program célja megegyezik a területek által vázolt cselekvési pontokkal, mely szerint a legfontosabb az, hogy hosszútávú fenntarthatóságot alakítson ki a környezet értékeinek megtartásával és megfelelő módon történő kihasználásával.

Magyarországon az Országgyűlés 2003-ban alkotta meg a környezetterhelési díjról szóló 2003. évi LXXXIX. törvényt.

Az ökoadó kettős célt szolgál, ugyanis nemcsak a környezetvédelmet támogatja, hanem ösztönző a háztartásokra nézve is. Így közgazdaságilag szűkebb és tágabb viszonylatban is értelmezhetjük.

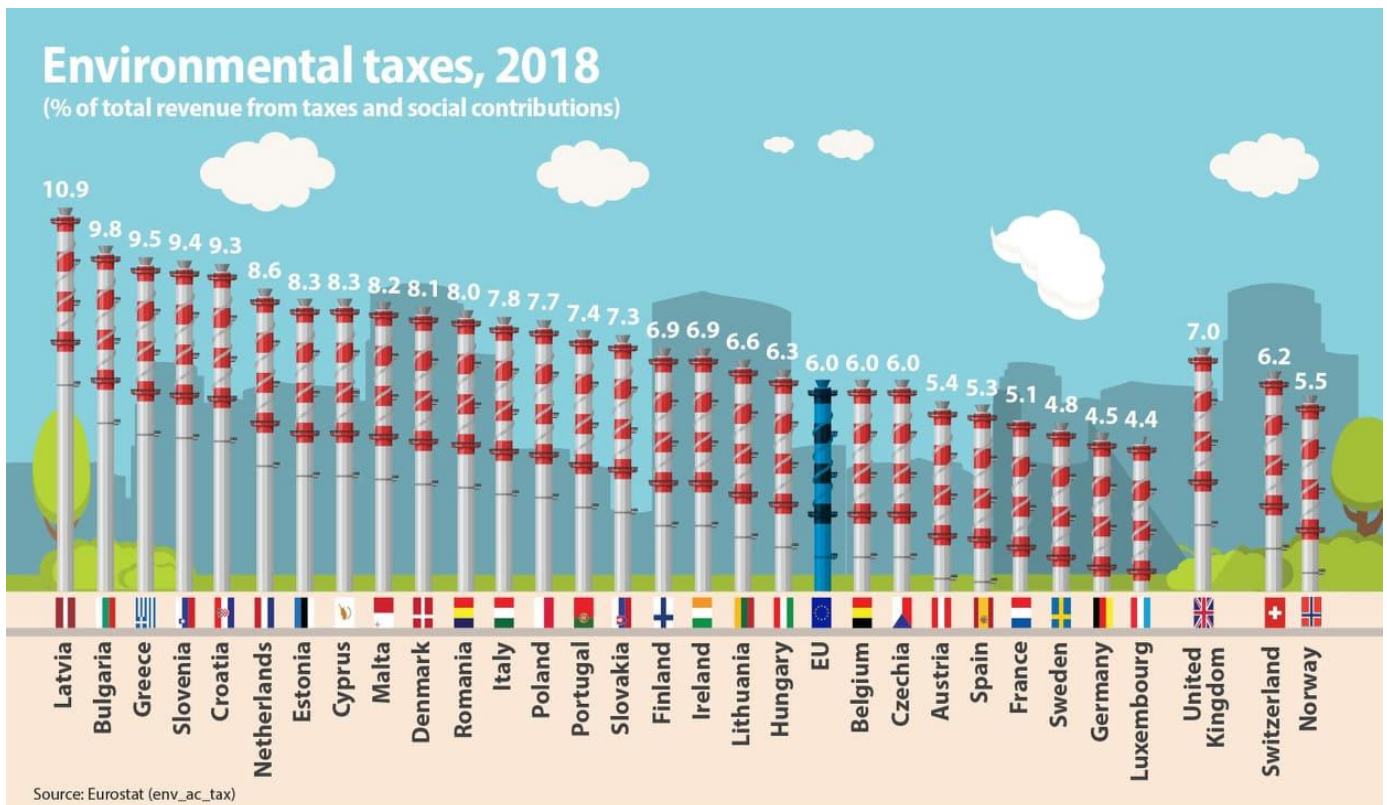
Közvetett célt szolgálnak, azaz a hatóságok számára jelentenek plusz bevételt, ezáltal lehetőség adódik többek között a szennyezett vizek tisztítására, a környezet rendben tartására, valamint ökológiai lábnyomunk mérséklésére.

A környezetvédelmi adó közvetlen feladata a környezetszennyezés mérséklése, lehetőség szerint megállítása. Tágabb értelmi kategorizálás esetén különbséget teszünk adók, hozzájárulások és díjak szerint. Ezen szankciók rendeltetése, hogy bevételi alapot teremtsenek mind az önkormányzatoknak, mind a hatóságoknak, így fedezni tudják a környezetvédelemmel kapcsolatos kiadások egy részét, esetleg teljes egészét. Összefoglalva minden olyan kötelezettséget ide sorolunk, amelynek környezeti hatása van.

Szűkebb értelemben csak a közvetlen környezetre tartozó közterhek tartoznak, ilyen például a környezetterheléshez kapcsolódó díjak vagy az energiaadó.

4.sz. ábra

Környezetvédelmi adók az EU-ban, 2018

ec.europa.eu/eurostat

Forrás: ec.europa.eu

A fenti Eurostat által készített ábra bemutatja, hogy a környezetvédelmi adókból befolyt bevételek hány százalékát teszik ki az egyes tagállamok teljes adóbevételének. Ez a 2002-es viszonylatokat tekintve 50%-os növekedést mutat, ami a maga módján példaértékűnek bizonyul, hiszen a hozott intézkedések a kívánt cél elérésére szolgálnak. Közel húsz éves viszonylatban a környezetvédelmi célra felhasználható forrás 162,3 mrd EUR-ról megnőtt 324,6 mrd EUR-ra.

Mivel a statisztika egy 2 évre visszamenőleges helyzetet vázol fel, így az Egyesült Királyság is szerepel a listában, viszont a 2020-as kilépés okán ők már nem járulnak hozzá a bevételhez.

A környezetvédelemhez kapcsolódó adók bevezetése és kivétele során minden ország nagyjából azonos standardot követ, mely szerint megkülönböztethetünk közvetett és közvetlen adókat. Ezek a következő részben kerülnek részletesebb kifejtésre.

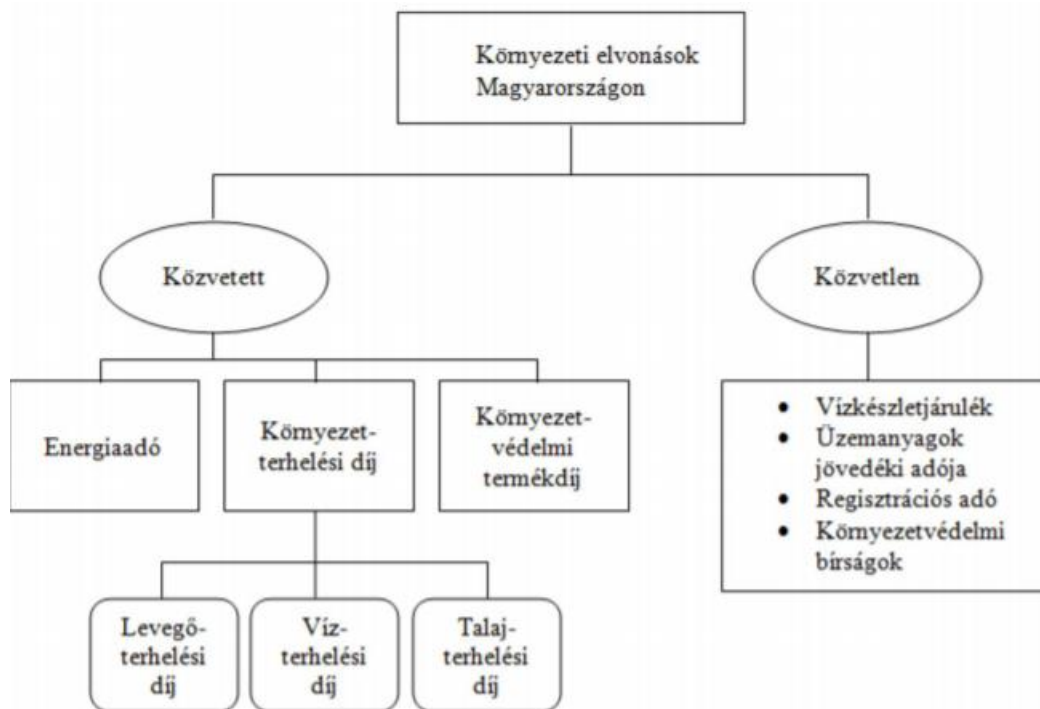
7. Adók csoportosítása a környezetvédelem szempontjából

A környezetvédelemmel kapcsolatos adók, reformok bevezetése során szerzett tapasztalatok átfogóan azt mutatják, hogy az intézkedések sikeresek és eredményesen jelennek meg a különböző országok környezetpolitikájában. Ezek az adatok is azt jelzik, hogy nagy lehetőség rejlik a további fejlesztésekben. Az OECD tagországaira vetítve az adatbázisban közel 400 környezetvédelmi adó, illetve 250 díj és illeték szerepel.

Csoportosításukat tekintve a következőképpen alakul Magyarországon a környezetvédelmi adók felépítése.

5.sz. ábra

A környezeti elvonások jelenleg is érvényben lévő felépítése Magyarországon

Forrás: Galántainé Máté Zsuzsanna – Adó(rendszer)tan, 2006

7.1. Közvetett adók

7.1.1. Energiaadó

A szabályozás a szénre, földgázra és a villamos energiára vonatkozik, minden uniós tagállamra kiterjed. Az egyes országok között harmonizációt fedezhetünk fel, hiszen a szabályozás rögzíti minden tagállamra kiterjesztve, hogy mit kell az adóztatás körébe vonni, mikor kell a fizetési kötelezettséget teljesíteni és milyen mentességek merülhetnek fel.

Alapvető cél: *„az externális környezeti károk energiaárakba történő beépítése, az energiatakarékosági szempontok érvényre juttatása, valamint a villamos energia, a földgáz és a szén e szempontokat érvényre juttató adóztatásához szükséges feltételek megteremtése, az energiagazdálkodás és a környezetvédelem céljainak figyelembevételével.”*

(2003.évi LXXXVIII. törvény az energiaadóról)

Az adó alanya a lakosságra nem terjed ki, kizárólag az a tevékenység fizeti, aki saját felhasználásra állítja elő az energiát.

Az adó alapját a törvény határozza meg, melyet energiahordozónként vesz figyelembe mennyiség alapján. A fizetési kötelezettség a tényleges felhasználót terheli. Villamos energia esetén megawattórában, földgáz esetén gigajoule-ban, míg a szén esetében ezer kg-ban mérve történik az adó alapjának meghatározása.

A fizetési kötelezettségből származó bevétel a költségvetésbe kerül plusz forrásként.

Önadózással történik a befizetés, bizonyos esetekben lehetőség van a visszaigénylésre is akár. Mint minden adófajta tekintetében, ez esetben is szükség van felülvizsgálatra, hiszen az adóztatásban nem szerepel teljeskörűen a villamos energia, szén, illetve a földgáz. Ezért is fontos a törvény továbbgondolása.

Adó visszaigénylésre jogosult:

- ásványtani, kohászati ágazatban felhasznált energia illetve,
- amely energiát vegyipari alapanyagként használták fel

Az előző részben említett OECD tagországok adatbázisában a közel 400 környezetvédelmi adóból 150 szabályozás az energiával függ össze, ami csaknem 38%-ot jelent. A számok is azt jelzik, hogy jelenleg ez teszi ki a környezetvédelemmel kapcsolatos bevételek nagy részét.

7.1.2. Környezetterhelés díja

Alapvető célja az, hogy az erőforrás felhasználásra, kihasználásra vessen ki adófizetési kötelezettséget. A fizetendő díj úgy kerül meghatározásra, hogy az adott tevékenységet végző gazdasági szereplő által mekkora mértékű a Földre kerülő káros anyag mennyisége. Amennyiben a tevékenység átlépi a törvény által megállapított határértéket, úgy bírság megfizetésére kötelezik az érintett gazdasági szereplőt.

Ebben az esetben nem ellenszolgáltatás megfizetésére kerül sor, hanem emisszió arányosan állapítják meg, ami azt jelenti, hogy az állam úgy jut bevételhez, hogy cserébe nem nyújt szolgáltatást. Azonban ez nem teljesen igaz például a hulladékszállítási díj esetében, mivel itt az önkormányzatok vállalják át a szolgáltatást, míg az állam részesül az ellenértékből. Továbbá ide sorolható még a levegő korlátlan használatának ellenére a nagyvárosokban bevezetett „dugódíj”.

A törvény célja: „Elősegítse a környezetbe történő anyag- vagy energiakibocsátás csökkentését, a környezet és természet megóvása érdekében a leghatékonyabb megoldások alkalmazását, valamint az állam és a környezethasználók közötti arányos teherviselést. A kibocsátó, a talajba, a felszíni vizekbe, időszakos vízfolyásokba, levegőbe juttatott, e törvényben meghatározott környezetterhelő anyagok minden egysége után környezetterhelési díjat köteles fizetni a jogszabályban meghatározott mértékek alapján.” (2003. évi LXXXIX. törvény a környezetterhelési díjról)

A környezetszennyezés fogalmát többféleképpen tudjuk definiálni. Ez attól függ, hogy a környezet mely részére van hatással, így megkülönböztetünk a levegőre ható légszennyezést, talajra hatással lévő talajszennyezést vagy vízszennyezést, illetve ide sorolhatjuk még esetleg a fényszennyezést is. Az első két kategória leginkább a vállalkozásokra, illetve intézetekre vonatkozik, míg a harmadik kategória a háztartásokat érinti.

Levegőterhelési díj mindazok számára kötelező, akiknek a tevékenysége eltér a lakossági mértéktől és mindemellett bejelentési kötelezettség is terheli. Azonban nem minden esetben egyértelmű, hogy kiket von maga alá a törvény és ezáltal néha elfeledett ezen adónem megfizetése, annak ellenére, hogy valakinek kötelező jellegű lenne. A levegő minőségének javítása, ezáltal a levegőterhelési díj azt a célt szolgálja, hogy biztosítsa a megfelelő határértéket, ami az egészség számára még kedvező. Sajnos ez nem minden esetben valósul meg. Az ország 3,9%-a tekinthető szennyezettnek, 9,3%-a alacsonyabb, illetve mérsékelt

szennyezettségű. Jelentős mértékben befolyásolja ezeket a százalékokat a nagyvárosok kibocsátása, de télen az energia előállítás is nagy szerepet játszik a légszennyezettség növelésében. Alapját képezi az egy év alatt a levegőbe bocsátott káros anyag természetes mértékegységben kifejezett tömege. (2003. évi LXXXIX. törvény a környezetterhelési díjról)

A tevékenység mértékétől függően jelentős pénzösszeget jelenthet a gazdálkodók számára, hiszen a túllépés értékben kifejezve a következőképpen alakul:

- szilárd/nem toxikus anyag /por esetén 30Ft/kg
- kén-dioxid esetén 50Ft/kg
- nitrogén-oxidok esetén 120 Ft/kg

Az előzőtől eltérően a vízterhelési díj megfizetésére kötelezettek alá sorolhatjuk azon tevékenységek körét, ahol a környezetszennyező anyagot a felszíni vízbe engedik. Ide tartozik minden olyan létesítmény, amely szennyvíz áteresztéssel vagy éppen fogadással foglalkozik. Ezt a díjat már a Nemzeti Környezetvédelmi Programban is megfogalmazták, mint végrehajtandó feladat. Beszélhetünk úgynevezett mentességről is, mikor a káros víz valamilyen módon újrafelhasználásra kerül.

Díját 2 tényező szorzataként számoljuk ki. Az első tényezőt, azaz a kibocsátott vízterhelő anyag kilogrammban kifejezett mennyiségét korigáljuk a területérzékenységi szorzóval, mely az adott területhez van egyedi módon rendelve. Lakosságot is érinti olyan szempontból, hogy a víz/csatorna szolgáltató továbbterheli a fogyasztás mértékének megfelelően szétosztva a hálózatba kapcsolt felhasználók felé. Magyarországon a vízterhelési díj kialakításánál fontos szerepet játszott a Németországban előzetesen bevezetett rendszer, mivel ennek a sikeressége lendítette előre a bevezetést. Ezen intézkedések nyomán a talajszennyezés nem csak nálunk, hanem az EU tagországaiban is jelentősen csökkent, így az EU polgárai élvezhetik a víz legjobb minőségét. Az EU területének több mint 18%-át természetvédelmi területnek nevezték ki.

A talajterhelés díjának kivetésére vonatkozó törvényi meghatározás szerint :

„A talajterhelési díjfizetési kötelezettség azt a kibocsátót terheli, aki a műszakilag rendelkezésre álló közcsatornára nem köt rá és helyi vízgazdálkodási hatósági, illetve vízjogi engedélyezés hatálya alá tartozó szennyvízelhelyezést, ideértve az egyedi zárt szennyvíztározót is, alkalmaz. Amennyiben a közcsatornát év közben helyezik üzembe, a díjfizetési kötelezettség a kibocsátót a közcsatorna üzembe helyezését követő 90. naptól terheli.” (2003. évi LXXXIX. törvény, 11.§)

„A talajterhelési díj mértékét a talajterhelési díj (2) bekezdésében meghatározott alapja, a (3) bekezdésben meghatározott egységdíj, valamint a település közigazgatási területére vonatkozó területérzékenységi szorzó határozza meg. A talajterhelési díj alapja a szolgáltatott, vagy egyedi vízbeszerzés esetében a méréssel igazolt felhasznált, illetve mérési lehetőség hiányában az átalány alapján meghatározott víz mennyisége, csökkentve a külön jogszabály szerinti locsolási célú felhasználásra figyelembe vett víz mennyiségével. A talajterhelési díj egységdíjának mértéke 1200 Ft/m³.” (2003. évi LXXXIX. törvény, 12.§)

Az adó bevezetése azért is mondható sikeresnek, mert serkenti a hálózatra való rákötések számát, aminek következtében az idő múlásával bekövetkezhet az ilyen módon kivetett adó mérséklése, ugyanis egyre több „felhasználója” lesz az erre kialakított és korszerűsített rendszereknek még azokon a helyeken is, ahol a fejlettség nem annyira előrehaladott. Mindemellett ösztönzi az ilyen tevékenységet folytatókat, hogy adójuk csökkentése érdekében beruházásokat eszközöljenek, ezzel is hozzájárulva a környezet megóvásához.

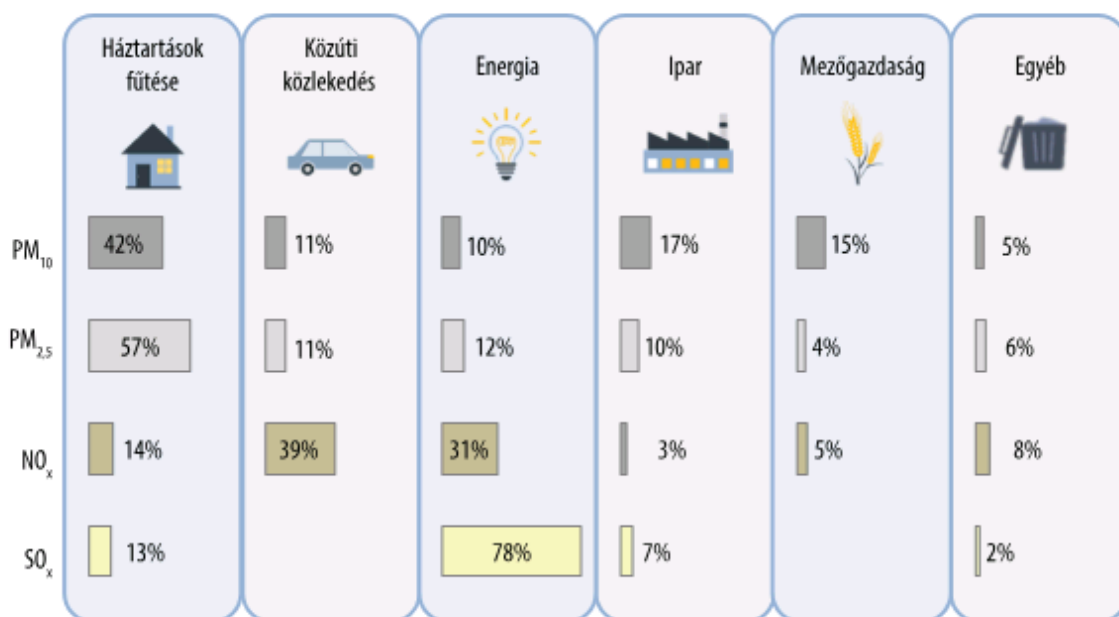
A jelenlegi megkötésekben, törvényekben és szanciókban azonban fellelhető számos hiba is, melynek orvoslása nem minden esetben lehetséges. Ezek közül meg kell említenünk azt a tényt, hogy azok a gazdasági szereplők, melyek a fentebb említett csoportok valamelyikébe tartoznak meg is tudják „vásárolni” vagy másnéven „kiválthatják” a környezetre káros vagy szennyező tevékenységük eredményét. Ez annyiban járul hozzá negatívan az intézkedések sikerességét tekintve, hogy lehetőségük van tevékenységük folytatására anélkül, hogy bármilyen „komolyabb” akadályba ütköznenek. Számos olyan vállalkozás van jelenleg is a világon, aki megengedheti magának a törvények „kijátszását” vagy éppen „semmibe vételét”, hiszen mindössze csak annyi a teendőjük, hogy rendezik a

rájuk kimerített terheket. Ezáltal nincsenek teljes mértékben ösztönözve arra, hogy fejlesztéseikkel hasznos részét képezzék a mozgalomnak.

A környezetszennyezés megállítása vagy hosszútávú csökkentése érdekében drasztikus lépések bevezetésére volna szükség, mely feltehető módon nem járulna hozzá a gazdaság sikerességének emeléséhez.

Évről évre egyre jobban előtérbe kerül a szabályozó rendszer átalakítása. Magyarország a 2019-ben megszavazott határozat alapján jobban ki szeretné venni a részét a megújuló, valamint a környezetbarát energiaforrások és kivitelezések terén. Célkitűzései közé tartozik a vizek, valamint a levegő szennyezettségének mérséklése és EU átlag alá szorítása.

5.sz. ábra
Légszennyező anyagok forrásai az Unióban (Kén, Szén, Szálló por)

Forrás: op.europa.hu

Az 1990-ben elkezdődött környezetvédelmi intézkedések fejlődése és bevezetése során 2015-ig az Unió területén a légszennyező anyagok nagy mértékben csökkentek. Statisztikák alapján 20-90 %-ra tehető a levegőbe juttatott szennyeződések mérséklődése. A további intézkedések, valamint a tagországokban történő alkalmazkodás révén a 2030-as akcióterv keretein belül további javulásra lehet számítani. Szükséges azonban a teljes „siker”

eléréséhez az, hogy ne csak Európa szintjén következzen be a változás, hanem a világ összes pontján hasonló pédaértékű magatartás következzen be.

7.1.3. Környezetvédelmi termékdíjak

Azon termékekre vetik ki, amelyek a fogyasztási, értékesítési vagy termelési folyamat során károsak a környezetre. Bizonyos termékek a használat során elveszítik eredeti állapotukat vagy csupán alkalmazásuk után rögtön hulladékként végzik, ezzel jelentős mértékben terhelve környezetünket.

A termékdíjaknak 3 fő célja van:

1. ösztönözze ezen termékek használatát, esetleg környezetkímélő helyettesítő termékkel lássa el a fogyasztókat
2. a természeti erőforrásaink végesek, ezért gazdálkodnunk kell velük. A szabályozás célja, hogy csökkentse ezen erőforrások felhasználását
3. a termékdíjakat nem csak hazai, de nemzetközi vonatkozásban is figyelembe veszi

A termékdíj-kötelezettség legfőbb céljának mondható, hogy az állam számára egy biztos bevételi forrást teremtsen, így mérsékelni tudják a termékdíj-köteles termékek által okozott globális károkat. A díjat az első forgalomba hozó vagy felhasználó fizeti meg, melynek értékét a kapcsolódó termék tömegére határozzák meg. A gyakorlatban azt a következtetést tudjuk levonni, hogy sok esetben az adózó pontosan nem is tudja, hogy neki is kötelezettsége van ezzel az adónemmel kapcsolatosan. Ez abból adódhat, hogy sok kötelezett úgy gondolja, hogy a termékdíjat egyszer kell kifizetni. A gondolat helyes is, amíg az adott terméket nem használják fel vagy nem alakítják át. Fontos tény, hogy amint a termékhez tartozó vámtarifaszám módosul, egy teljesen új termékdíj-köteles árucikk jön létre.

A termékdíj alá eső termékeket az adózónak nyilván kell tartania és a számlán fel is kell tüntetni az ebbe a kategóriába tartozó termékeket, emellett negyedévente bevallási- és befizetési kötelezettség is kötelezi az érintettet.

A 2011. évi LXXXV. törvény szerint díjköteles kategóriába tartoznak:

- a) „az akkumulátor,
- b) a csomagolószer,
- c) az egyéb hőolajtermék,

- d) az elektromos, elektronikai berendezés,
- e) a gumiabroncs,
- f) a reklámhordozó papír,
- g) az egyéb műanyag termék,
- h) az egyéb vegyipari termék,
- i) és végül az irodai papír” (2011. évi LXXXV. tv. a környezetvédelmi termékdíjról)

2012-ben alapjaiban véve megváltozott a törvény. Ez a vállalatok szempontjából megszüntette a leginkább ösztönző intézkedést, miszerint a hulladék kezeléséről vagy saját maga vagy egy adott szervezeten keresztül tudott gondoskodni a díj alóli mentesség érdekében.

A bevezetés következtében nem minden vállalkozó volt tisztában azzal a ténnyel, hogy a változások rájuk is kihatással lesznek-e a jövőben. Ezáltal természetesen, mint minden adónemnél, ennél is felmerül kötelezettség elmulasztása esetén a szankció kiszabása. Ha az adózó „elfelejti” megfizetni vagy nem teljes mértékben tesz eleget a fizetési kötelezettségének, akkor a „hiány 100 százalékáig”, ha jogtalanul jár el a termék visszaigénylése során, akkor a termékdíj „300 százalékáig”. Szintén a „300 százalékos” értékhatár kiszabása vár azokra, akik mindannak ellenére, hogy saját felelősségre vállalták a hulladék kezelését, de nem jártak el a törvényben meghatározott módon. Ezért is fontos az, hogy tisztában legyünk a változásokkal, melyek következtében a díjszabás mértéke nem jár a vállalkozások számára többletkiadásokkal. (www.adozona.hu).

Az ökoadókkal kapcsolatosan felmerülő kötelezettségek terén beszélhetünk még azokról a költségekről, melyek az adott tevékenységet végző vállalatokat terhelik. Azonban minden esetben fontos annak megállapítása, hogy ezen költségek különálló módon szerepeljenek a tranzakciós költségektől, másnéven azoktól, amik a szennyezés mérésére szolgáló tevékenység (környezetkímélő eszköz beszerzéséhez kapcsolódnak) során keletkeznek. Végrehajtó szervek számára a szabályozás előkészítése, illetve bevezetése előzetes felkészületek során jön létre. Sok esetben az emberek véleményének kikérésével és számontartásával.

Az alábbi táblázat mutatja be a költségek egyes szakaszaiban felmerülő nagyságát. Ezt számos tényező befolyásolhatja, mivel abban az esetben, hogy ha sikerül olyan folyamatot kialakítani, mellyel hatékonyabban végrehajtható a környezetvédelmi szempont, akkor a

bevezetés során az államot terheli a nagyobb költség, de a vállalatok számára azonban nem jelent akkora kiadást. Jelenleg nem áll rendelkezésre minden téren megfelelő technológiai végrehajtás, így a szabály betartása miatti magas költség a folyamatos mérés során keletkezik.

6.sz. Ábra

Költségek fizetésének besorolása

(1= alacsony érintettség ; 5= magas érintettség)

Szabályozó-eszköz	Állam		Szennyező
	A szabályozás elkészítése	Folyamatos költségek	Folyamatos költségek
Utastítás és ellenőrzés	4-5	2	2
Energia-adó	2-3	1-2	1-2
Karbon-adó	2-3	2	2
Egyéb emissziós adók	3-4	3-5	3-4
Hulladék-lerakó adó	2-3	2-3	2-3
Szennyezési jogok kereskedelme	4-5	4-5	3-5
Termékdíj, termékadó	2-4	2-4	2-4
Önkéntes megállapodások	1-3	1-2	1-3
Kötelező felelősségbiztosítás	3-4	2-4	2-4
Allami támogatások	2-5	2-4	3-4

Forrás: makk.zpok.hu

Az idő előrehaladtával bizonyítottan nagy fejlődések történtek a technológia terén, így az emisszió mérése egyszerűbbé vált, ami a költségek mérséklődéséhez vezet hosszútávon. A táblázat alapján látható, hogy a tranzakciós költségek nagy szórással rendelkeznek, így pontos becslést nem lehet adni arra vonatkozóan, hogy mekkora az átlagos kiadások nagysága.

7.2. Közvetlen adók

Az előzőekben bemutatást nyertek a főbb közvetett adók. A továbbiakban szeretnék kitérni néhány közvetlen költségre, melyek felmerülhetnek akkor, mikor az ökoadókról beszélünk. Itt többek között olyan költségeket említhetünk meg, mint a vízkészletjárulék, amely a „43/1999. (XII. 26.) KHVM rendelet a vízkészletjárulék kiszámításáról” által meghatározott. Kiszámítása 2 tényező szorzatából tevődik össze az adott tevékenységhez kapcsolódó szorzó és a felhasznált víz mennyiségének függvényében. Ez a járulékfajta lényegében az igénybevett talaj, ivó és a különböző forrásokból felhasznált víz mennyisége után képződik, melynek meghatározásához fontos, hogy a felhasználási ponton legyen

kialakított mérő berendezés, ami alapján a felelős szervezetek megszabják a fizetendő összeget.

Egy jelenleg is nagyon aktuális adófajta egyik részét is ide lehet sorolni, ez pedig nem más, mint az üzemanyagok jövedéki adója. Világszerte kialakult pandémia során az üzemanyag iránti kereslet egyre jobban visszaszorulóban van, de ezzel párhuzamosan nem csökken a kitermelés mértéke, így a piacon hatalmas túlkínálat alakult ki, ami az árak csökkenésében is tökéletesen látszik. Néhány hét leforgása alatt közel 100 Ft-al csökkent a benzin és majdnem 80Ft-tal csökkent a gázolaj ára. A bizonytalanság miatt kérdés lett, hogy vajon 50 dollár alá esik-e a kőolaj világpiaci ára. Amennyiben igen, úgy az adó mértéke emelkedik 5 illetve 10 Ft-tal literenként, így a benzin 125, a gázolaj pedig 120,35 Ft-ra ugrana. Másrészt ide tartozik a regisztrációs adó megfizetésének kötelezettsége, mely alapvetően sorolható a környezetvédelmi adók csoportjába, ugyanis csak abban az esetben köteleesség az adó megfizetése, hogy ha nem elektromos (zöld rendszámmal ellátott) autót szeretnénk a fogaromba hozni. Néhány ezen felüli mentességet is megemlíthetünk, ilyenek például az Old Timer (muzeális), diplomata autók. Az erről szóló 2003. évi CX. regisztrációs adóról szóló törvény szabályozza a regisztrációs adóhoz kapcsolódó intézkedéseket.

Felsorolásomba utoljára, de legfontosabbnak megemlítést szeretnék tenni - a környezetvédelmi díjakon túlmenően - a környezetvédelmi bírságokról. A legfontosabb az, hogy a környezetszennyező tevékenység mértéke alapján határozzák meg és a díjakon felül fizetendő. Az „1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól” a következőképp fogalmaz: „106. § Aki jogszabályban, hatósági határozatban, közvetlenül alkalmazandó közösségi jogi aktusban megállapított, közvetlenül vagy közvetve a környezet védelmét szolgáló előírást megszeg, illetve határértéket túllép, a jogsértő magatartás súlyához - így különösen az általa okozott környezetszennyezés, illetőleg környezetkárosítás mértékéhez, időtartamához és ismétlődéséhez - igazodó környezetvédelmi bírságot köteles fizetni. A környezetvédelmi bírságot a környezet igénybevételei járulékon és a környezetterhelési díjon felül kell megfizetni.,,

Összességében elmondható az a megállapítás, hogy Magyarországon a jelenleg is hatályos környezeti elvonások két csoportra oszlanak. Ezek alapján megkülönböztethetünk közvetlen, illetve közvetett adókat. Előbbihez tartozik minden olyan díj, költség és adó, melynek megfizetése elsősorban nem a lakossági felhasználókat érinti, azonban nagy hatással vannak a környezetvédelem fejlődéséhez vállalati szinten. Ha belegondolunk, akkor minde

szükség is van, hiszen a legnagyobb mértékben a tevékenységek vannak káros hatással a környezetre. Utóbbi pedig, mint „közvetett” adó, magára a fogyasztóra ró felelősséget.

8. Betétdíjak rendszere

„Betétdíjas terméknek az minősül, melyet „betétdíjas termék” megjelöléssel gyártottak, illetve forgalmaznak, s betétdíjas terméként való első forgalomba hozatalát az Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Hatóságnál bejelentették. A megjelölésen kívül onnan ismerhetjük fel, hogy a számlán külön megjelenik a betétdíj, ami a betétdíjas termék árával együtt felszámított, annak visszaváltásakor a forgalmazónak, illetve visszaváltójának maradéktalanul visszafizetett díj. A forgalmazó a betétdíjas termék fogyasztótól való visszaváltását a termék forgalmazásának feltételeivel azonos módon, folyamatosan, teljes nyitvatartási időben köteles biztosítani a betétdíjas termék forgalmazásának helyén, illetve az erre kijelölt helyen. A betétdíjas rendszernek egy másik típusa az, amikor az ún. egyutas, azaz egyszer használatos italcsomagolásokra vetnek ki egy kisebb összeget. Ez esetben is visszaváltáskor a vevő visszakapja a betétdíj összegét, azonban az így begyűjtött csomagolások nem újratöltésre, hanem újrafeldolgozásra kerülnek.”

(Forrás: <https://humusz.hu/betetdij>)

Legáltalánosabb betétdíjas termékek csoportjába sorolhatjuk a(z) ásványvizes-, üdítő-, sörös-, boros-, szörpös üvegeket, mivel alapvetően ezek újra töltésre kerülhetnek a megfelelő tisztítási eljárások után. A fentebb említett egyutas rendszer pozitívuma közé sorolható, hogy elkerüljük a más hulladékokkal való szennyezettséget. Negatívuma az, hogy ebben az esetben nem kerül visszatérítésre a termékek árában szereplő csomagolási díj, ami ezáltal a fogyasztók számára többletként jelentkezik a hulladékkezelési díj nyomán. A betétdíjas rendszer másik neve a hulladékmentes rendszer (zero wate), hiszen az előbb említett díjat visszakaphatjuk, ha ezen célból kialakított csomagolóanyag gyűjtőpontra visszavisszük a megvásárolt termékünket.

Beszélhetünk többutas rendszerről is, ami az előzőektől annyiban tér el, hogy itt visszakapjuk azt az összeget, amelyet vásárlásunk során a termék megvételekor a csomagolásért kötelezően kifizettünk. Pozitívuma az, hogy csökkenti a legyártandó csomagolás mennyiségét, ami hosszú távon mérsékli a környezet kihasználását (egy üveget átlagosan 40 alkalommal használnak fel).

A cél az, hogy a fogyasztók ösztönözve legyenek arra, hogy egy kis odafigyeléssel ők is jól járjanak, illetve a környezetet is védik ezzel párhuzamosan. Az általuk visszavitt üres palackokat újrahasznosítják, vagy újra használatra kerülnek. Statisztikák alapján kimutatták, hogy a rendszer több, mint 40 országban sikeresen funkcionál. A díjak nagyságát tekintve a tendencia azt mutatja, hogy 25 forinttól (kis üvegek) egészen 2500 forintig (19 literes ballon) terjedhet a betétdíj összege.

Sajnos az még csak egy jövőbeni célja a rendszernek, hogy ne csak a fogyasztók által visszavitt üres palackokra vonatkozzon a díjfizetési kötelezettség, hanem a szállítás során alkalmazott csomagolóanyagokra is.

Eddig elért eredmények a rendszerrel kapcsolatban:

1. általa nagyobb mértékű a szelektív hulladékgyűjtés, EU szinten ez 90% jelenleg
2. megakadályozza, hogy a hulladék a természetes élővilágba kerüljön, legyen szó akár a szárazföldről akár az óceánról
3. a rendszer mind az állam, mind az önkormányzatok számára költségmegtakarítást jelent
4. globális szinten elmondható, hogy ezt a fajta rendszert több cég is támogatja
5. a Greenpeace Magyarország által készített kutatás szerint 2019 első felében megállapították, hogy a lakosság 75%-a használja a betétdíjas rendszert

Az egyre szélesebb körben elterjedt környezetvédelmi politikának köszönhetően számos munkahelyet teremtettek a munkavállalóknak, ezáltal ösztönzik is őket, hogy tegyenek a környezet tisztaságáért. Jó megoldást jelenthet a rendszer bevezetése arra, hogy a gyártók kiterjesszék a felelősségvállalási körüket, így téve a környezetért. Fontos még ugyanakkor, hogy az egyes árusító üzletekben - melyek elérik a 200 négyzetméteres határt - biztosítani kell átvevő pontokat, ahol a végszámlán feltüntetett betétdíjat visszaszolgáltatják a vásárlóknak abban az esetben, ha visszaváltják a terméket. Az emberi erőforrást valamennyi üzletben már visszaváltó automatákra cserélték, ahova bármilyen palackot (például fémdobozt vagy üveget) is leadhatunk.

9. Hulladékgazdálkodás

A környezet számára elsődleges károkozóként a hulladék keletkezését említhetjük. Ez arra is visszavezethető, hogy az Európai Unió felmérése szerint az egyénekenként felhasznált éves anyag mennyiségének 16 tonnájából 6 tonna hulladék formájában jön létre. Sajnos a megoldást még mindig a hulladéklerakók jelentik sok országban, de ezek nem biztosítanak hosszú távú lehetőséget, hiszen az innen kikerülő káros anyagok a levegőt, vizet és a talajt fogják szennyezni. Számos olyan hulladék található ezekben a lerakókban, melyeket a szelektív gyűjtőpontok helyett a kommunális tárolókba helyeznek el. Nem véletlen tárolják külön a veszélyes anyagokat (például az elemet, illetve az elektromos berendezéseket), ugyanis nem megfelelő tárolás esetén a bennük lévő alkotóelemek miatt az emberekre is veszélyt jelentenek.

„Egy 2012-ben készített tanulmány azt állapította meg, hogy a hulladékra vonatkozó összes uniós jogszabály teljes körű végrehajtása 72 milliárd euró megtakarítást eredményezne éves szinten, az uniós hulladékgazdálkodási és -újrafeldolgozási szektor éves forgalmát 42 milliárd euróval növelné, 2020-ra pedig 400 000 új munkahelyet teremtené”.

(ec.europa.hu)

A tanulmány is azt bizonyítja, hogy a megfelelő hulladékgazdálkodás gazdasági fellendülést eredményezhet, ezáltal lehetőséget biztosítana számos új munkahely megteremtéséhez. Az Európai Unió arra törekszik, hogy ösztönözze a tagországokat a hulladék mérséklésére.

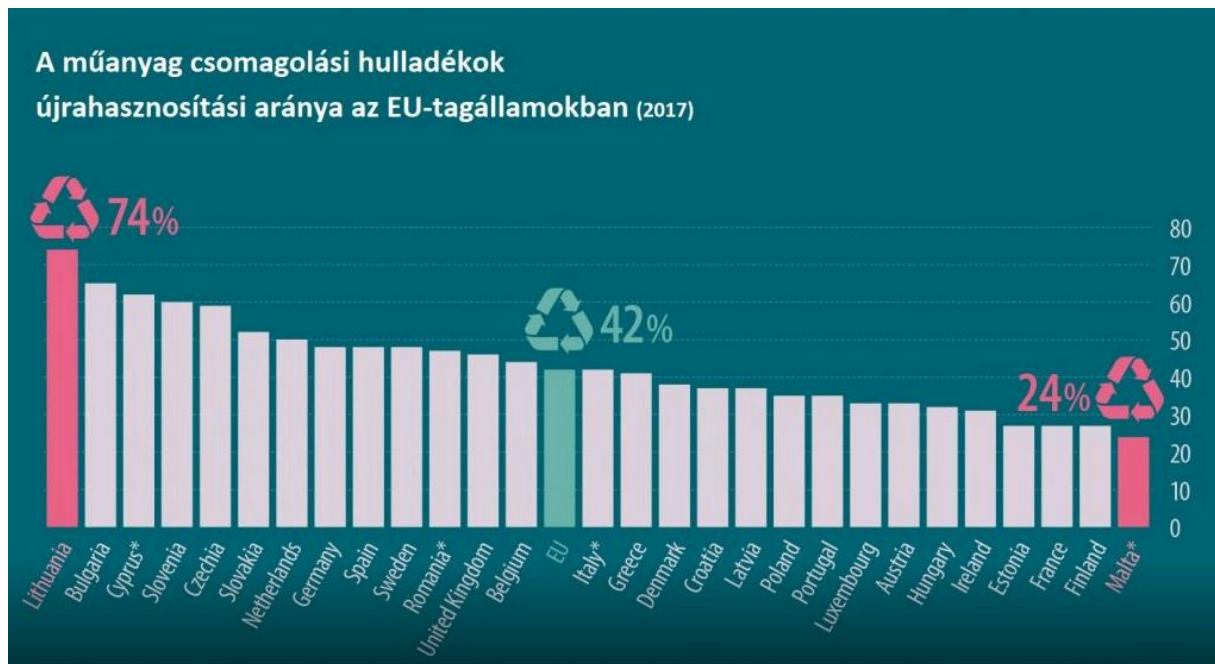
A hulladékgazdálkodás szempontjából a kritikusabb országokban az EU kivételes hulladékreform bevezetését kezdeményezné, melyek a következők:

- a hulladéklerakó telep használatának megadóztatása,
- szorgalmaznák a hulladéktermelési díj bevezetését, illetve
- gyártói kötelezettségvállalást írnának elő a termékek visszavételére, miután a hasznos élettartam véget ért

Még megannyi tennivaló van a környezet védelme érdekében. Az EU elsődleges céljának tekinti, hogy 2035-re a tagállamok települési hulladékmennyiségét mérsékelje, tehát 10%-ra vagy az alá csökkentse.

Az EU tagállamok viszonylatában, hazánk az újrahasznosítás tekintetében az elmaradottabb országok közé tartozik. Ezt mutatja az alábbi ábra is. Egy svájci cég azt állítja, hogy amennyiben a törvényi rendelkezések engedik, úgy képesek lennének a termelt műanyag palackok tekintetében annak 25 %-át újrahasznosított műanyagból előállítani, ezzel is csökkentve a kibocsátás mértékét.

8.sz. Ábra

Forrás: azuzlet.hu

A statisztika alapján elmondható, hogy a zöld ipar az Európai Unióban folyamatosan növekszik. Szerencsére a válság időszakában sem tapasztalható nagyobb visszaesés, ez kevés ágazatra volt jellemző. Összefoglalásként megállapíthatjuk, hogy mind az EU, mind pedig magyar kezdeményezések során végzett közvélemény kutatások alapján a magyar társadalom aggódik leginkább a műanyagok környezetre gyakorolt hatása miatt és támogatná a „körforgásos” gazdaság kialakítását. Ezzel is csökkentve a szennyező anyagok újratermelődését. Ehhez kapcsolódóan a téma végére szeretnék néhány kiábrándító adatot közölni, melyet kutatásom során találtam. Globális szinten vizsgálták a műanyag szatyor és a műanyag palack gyártását és arra jutottak, hogy 160 ezer szatyrot és 500 milliárd palackot hoznak másodpercenként forgalomba.

10. Áttekintés

10.1. Magyarország hosszútávú céljai és intézkedései

A januárban publikált energetikai és klímastratégiából kiderült, hogy a magyar kormány hogyan tervezi elérni azt, hogy országunk klímasemleges ország legyen 2050-re.

A tanulmányban több fontos dolgot is kiemelnek, ezek között szerepel:

1. a megújuló energia arányának illetve felhasználásának növelése
2. milyen mértékben csökkentené a kormány a kibocsátást az egyes ágazatokban

Ezen pontok érvényesülése által érhető el a már fent említett jövőbeli klímasemlegesség. Mindezek mellett iparágankénti változások bevezetésével próbálnánk meg eleget tenni az EU-s előírásoknak. A jelenlegi helyzetet nézve több olyan tervezett mérték is van, melynek Magyarország nem tudott eleget tenni évekre visszamenőlegesen. A stratégiában megjelent egyik cél az, hogy 2040-re 70% alá csökkenjen a gázimport-arányunk. Jelenleg a teljes importot Oroszország nyújtja. Ezt a kitettséget szeretnék csökkenteni román gázvezetékekkel. Természetesen több irányból tervezik a behozatalt –nem csak Romániából- hanem az Osztrákoktól, a Horvátoktól, az Olaszoktól, a Törököktől és végül az Ukránoktól.

A hangsúly mégis a spóroláson van. Cél, hogy a jelenleg évi 10 milliárd köbméteres fogyasztás 2030-ra 8,7 milliárd köbméterre csökkenjen, 2040-re pedig 6,3 milliárd köbméterre mérséklődjön. Geotermia, biomassza, hulladékhő és energiahatékony épületek által érhető el a csökkenés. Ezeket a megújuló energiaforrásokat tekintik a jövőbeni spórolás eszközeinek. Az építőipart jelentősen befolyásoló változás, hogy 2020-tól csak közel nulla energiaigényű ingatlanok építhetők, hiszen jelenleg a magyar háztartások energiafelhasználásának túlnyomó része a földgáz felhasználásából származik. Ezzel is csökkenteni kívánják a felhasználás mennyiségét a célkitűzések elérése érdekében.

Az áram felhasználásának és szolgáltatásának elsődleges előrettekintő szempontja az, hogy importaránya 2040-re 20% alá csökkenjen, továbbá, hogy a megújuló energiaforrások aránya 2030-ra minimum 20%-os, 2040-re pedig csaknem 30%-ra emelkedjen. 2030-ra szeretnék kivezetni az úgynevezett lignites erőforrásokat. Ez azért jelentene pozitív változást, mivel a lignit elégetése a legveszélyesebb az egészségre, illetve vegyi anyagok kerülnek a környezetbe. Emiatt a lignit felhasználása a legkárosabb a fosszilis anyagok közül.

A kormány előnyben részesíti a napenergiát. Ez abból is kiderül, hogy új támogatás keretében az éves maximálisan kiosztható finanszírozás 45 milliárd forint. Ennek ellentétjeként háttérbe szorulnak továbbra is a szélenergia-beruházások. Még az is elképzelhető, hogy áramszolgáltató helyzetbe kerül az ország abban az esetben, hogy ha Paks 2 üzembe helyezése időben megtörténik. Szélenergia terén Magyarország nem tervez előrelépéseket, sőt a törvényi szabályozás feltételeinek teljesítése szinte ellehetetleníti azt, hogy bárki beruházási engedélyt kapjon. Előrelátások szerint 2030-ra majdnem bezárhat az összes jelenleg is működő magyar szélenergia-beruházás. Ez annak is köszönhető, hogy elgondolások alapján hazánk nem tartozik azon országok közé, ahol a szél jelentős lenne egy évben, ezáltal kiszorultak a szélenergia-beruházásának kihasználását szolgáló intézkedések.

Magyarország szerencsés helyzetben van és elmondhatjuk, hogy folyamatos fejlődés figyelhető meg. Nagy szerepet játszik ebben a hozzáadottérték-adó, amelyet olyan termékekre vetnek ki, melyekből hulladék képződik. Ide tartozik a műanyag zacskó, csomagolóanyag. Ezek jelentik a legnagyobb problémát, hiszen egy emberöltő alatt nem bomlanak le. Manapság éppen emiatt egyre több helyen látunk illetve vásárolhatunk is gyorsan lebomló papírzacskót, többször használatos pamuttaszkát. Ösztönző erő lehet az is, hogy a műanyag zacskókat a különböző boltokban drágábban lehet megvenni, mint a gyorsan bomló anyagokat.

10.2. Európai országok környezetvédelmi intézkedései

Globális szinten az ökoadó lényege mindenhol megegyezik, azaz minden olyan piaci szereplőre szükséges kivetni ezen adót, melyek tevékenységük során szennyeznek, illetve károsítják környezetünket. Ebből a megfogalmazásból kiindulva tudunk némi különbséget tenni az egyes országok intézkedéseinek sikerességét tekintve gazdasági és környezeti oldalról.

A környezetvédelem érdekében tett intézkedések főszereplője magasan Franciaország. Számos olyan új munkahelyet alakítottak ki, ami kifejezetten a jövőbeli klímakatasztrófa megfékezésével foglalkozik, továbbá a franciák állnak az első helyen a szelektív hulladékgyűjtésben, a szén-monoxid kibocsátás csökkentésében. Nem hagyhatjuk figyelmen kívül azt a tényt sem, hogy Franciaország jelentős számú villanyautót ad el a világ számos országába. Mint tudjuk a villanyautók szén-monoxid kibocsátása egyenlő a nullával. De számos francia autómárka büszkélkedhet a csökkenő CO kibocsátásukkal, mint például a Renault vagy a Peugeot.

Sajnos Franciaországban belül Párizs nem áll jól a légszennyezettség terén. A nagyvárosokat tekintve Párizst csak Moszkva előzi meg. Annak érdekében, hogy javítani tudjanak a levegő minőségén a város egy szigorú szankciót vezetett be. Kitiltották az 1997-nél öregebb gépjárműveket a belvárosból. Ez a kitiltás csak a hétköznapokra vonatkozik. Mivel a franciák kiemelkedő helyet foglalnak el az elektromos autógyártásban és ezeknek az autóknak az értékesítésében, ezért 2020-ra szeretnék kialakítani bizonyos útszakaszokat, ahova csak elektromos autót engednék be, ezáltal is javítva a légszennyezettségen. Érdekes tény, hogy minden hónap első vasárnapján autómentes napot tartanak, ami azt jelenti, hogy reggel 10 és este 6 óra között nem lehet a belvárosban autóval közlekedni.

Nem csak Franciaországban, hanem Spanyolországban is korlátozzák az autók behajtását a fővárosba. Madridban a 2000-es évek előtti gázüzemű, illetve a 2006-os évek előtti dízelautók kerültek szankcionálás alá 2018 novemberétől. A tilalom már az első napon sikeres volt, ugyanis harmadával csökkent a forgalom az egyes útszakaszokon, ami nagy előrelépést jelentett a spanyoloknak a levegő minőségének a javításában. 2020-tól teljes kitiltás fog vonatkozni az előbb említett szankció alá eső gépjárművekre.

Ugyanez a meglátás uralkodik a norvégoknál is, azon belül Osloban. Fő céljuk, hogy 2030-ra karbon-semlegessé tegyék - első körben - a fővárost. A cél megvalósítása érdekében itt is a járművek korlátozása az első lépés. Jelentős mennyiségű parkolóhely került megszüntetésre, melyek helyébe sétálóövezetek épültek ki.

London is ezt a tendenciát követte, ugyanis az utak nagy részét gyalogos övezetté építették át. Aki ezt a korlátozást megszegi, annak behajtási díjat kell fizetnie, ami egy napra 14,70 font (több, mint 5 ezer forint).

A legsúlyosabb büntetésre - azaz 400 eurós bírságra- mégis a brüsszeli állampolgár számíthat, ha öregebb gépjárművével behajt a tiltott zónába. Mint mindenhol a világban, itt is szóba jött a dízelautók kitiltása 2030-ra.

Annak fényében, hogy egy kicsit kitekintést nyerjünk Európán kívülre, szeretném megemlíteni az Amerikai Egyesült Államokat, azon belül is New York korlátozó intézkedéseit. Először is azt mondhatjuk, hogy némiképp le vannak maradva az európaiaktól, de szerencsére láthatunk kezdeményezéseket a levegő minőségének javítása érdekében. A turisták által leginkább látogatott helyekről szeretnék első körben kitiltani az autós forgalmat. Ilyen helyek például a Times Square vagy a Madison Square Park. Ezzel párhuzamosan pedig már 2018-ban ilyen területnek nyilvánították ki a Central Parkot.

„Egy nemzetközi kutatócsoport szerint a környezetszennyezés minden évben több emberrel végez, mint a világ összes háborúja, erőszakos eseménye, természeti katasztrófája vagy betegsége.

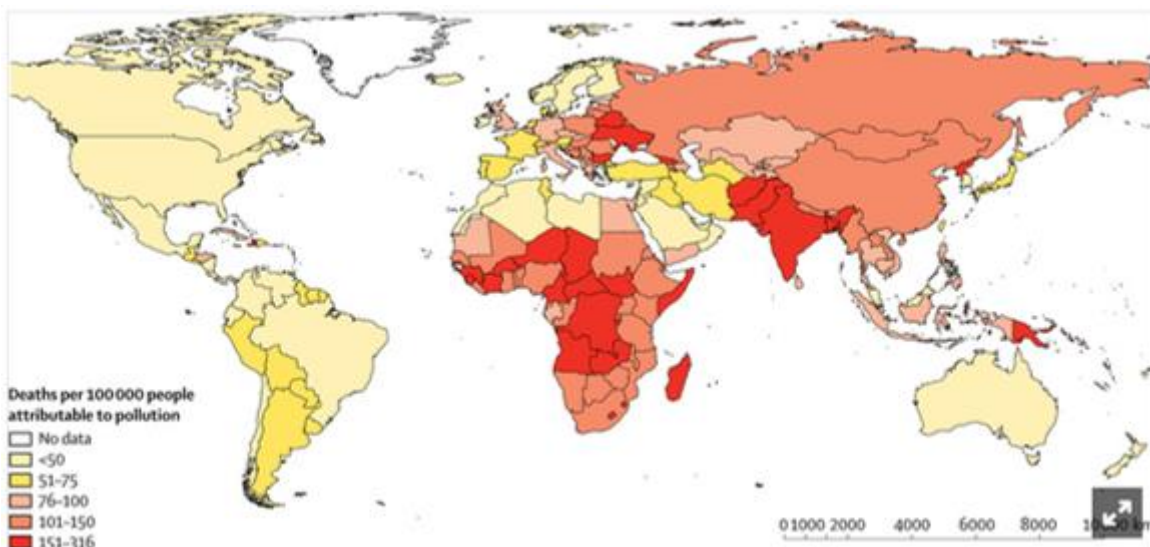
- másfélszer annyi emberrel végez, mint a dohányzás;
- háromszor annyival, mint az AIDS, a tuberkolózis vagy a malária együttvéve;
- hatszor több embert öl meg, mint a közlekedési balesetek;
- tizenötször több áldozatot szed, mint a háború vagy más erőszakos bűncselekmény

Ezek közül a legtöbb – 6,5 millió – a levegő folytonos szennyezettségére vezethető vissza.”
(Hegyeshalmi Richárd – index.hu – 2017)

Sajnos ezek a tények önmagukban is riasztóak. Világgazdasági szinten jelentik a legfőbb problémát, hiszen globálisan okoznak veszteséget.

9.sz. ábra

100.000 főre vetített halálozások száma a környezetszennyezés miatt

Forrás: index.hu

A környezetszennyezés államonként, régióként és területenként is változónak mondható. Mint azt mindenki tapasztalhatja, a nagyvárosokban sokkal szennyezettebb mind a levegő mind a talaj. Példaként említhetjük a napjainkban igen gyakori szmogot. A kevésbé lakott területen ez kisebb problémát jelent az emberek számára.

10.2.1. Elvek és keretek

Az Európai Unió környezetpolitikája az elővigyázatosság, a károk elhárítása, a „szennyező fizet” és a megelőzés elvén alapul. Mindegyik elv esetében elmondhatjuk, hogy több éves felkészülési tervet vesz igénybe.

Első akcióprogramja az Uniónak 1973 és 1976 között történt. Ebben az időszakban mondták ki véglegesen a „szennyező fizet” elvet. „Célja a védett fajok vagy természetes élőhelyek, a víz és a talaj környezeti károsodásának elkerülése vagy orvoslása. Bizonyos foglalkozásokat űző szereplőknek, például akik szállítanak vagy vizekbe beleengednek különböző anyagokat, megelőző intézkedéseket kell tenniük a környezetet érintő közvetlen veszély esetén. Ha a kár már bekövetkezett, kötelesek intézkedni a helyreállításról, valamint fedezniük kell a költségeket. Az irányelv hatályát háromszor terjesztették ki a nyersanyag-kitermelésből származó hulladék kezelésére, a geológiai tárolóhelyek működtetésére és végül a tengeri olaj- és gázipari tevékenységek biztonságára.” (Európai Parlament, 2019)

Az Európai Unió különválasztotta azokat az ágazatokat, melyek kiemelt problémát jelentenek a környezet szempontjából. Ide sorolják az ipart, mint a legfőbb környezeti károkat kiváltó okot. Továbbá az energetikát, a közlekedést, az idegenforgalmat. Egy kategóriának maradt még, a mezőgazdaság. Sajnos a gépesítésnek illetve a trágyázásnak, vegyszerezésnek köszönhetően jelentősen megemelkedett a károsanyagkibocsátás a mezőgazdasági szektorban is. Minden ágazatban szükség van további lépésekre, egyezményekre, hogy minél hamarabb csökkenteni tudják kibocsátásukat.

Számos program látott már napvilágot az elmúlt években, melyek hosszútávú célokat tűztek ki a környezet megóvása érdekében. De mint minden elgondolásnál, itt is akadtak bukkanók. Immáron a hetedik, a környezet védelmét szolgáló program került elfogadásra Európában. Az idegenforgalom tekintetében 2019. júliusában Franciaországban az onnan induló repülőjáratokra ökológiai adót vezetett be a kormány, melynek mértéke 1,50 és 18 euró közötti. Sajnos ez is azt mutatja, hogy a környezetszennyezést a különféle szervezetek kiválthatják. Az már egy másik kérdés, hogy az ebből befolyt összeg egy erre a célra kialakított alapba kerül vagy más területre fektetik be. Jobb esetben az előző feltevés érvényesül.

Az idegenforgalom a környezetben is kárt tehet. Mint említettem, a ritkábban lakott területeken kevesebb vagy egyáltalán nincs szemetelési probléma. Ezt a már jól működő rendszert a turisták bomlaszthatják, ha nem figyelnek arra, hogy az általuk termelt szemét megfelelő helyre kerül e.

Az idegenforgalomhoz szorosan kapcsolódik a közlekedés problémája. Nem kell messze menni ahhoz, hogy általános problémával fussunk szembe. Ha kinézünk az utakra, észrevehetjük, hogy szinte minden kocsiban csupán egy ember ül. Ennek az orvoslására több megoldás is napvilágot látott, ilyen például a Telekocsi, mely egy nagyon praktikus megoldás mind a környezet mind az emberek szempontjából nézve.

Az Európai Unió országait tekintve azt a következtetést vonhatjuk le, hogy nehezen halad előre az ökoadó intézményrendszere. A fentebb említett környezetvédelmi adó –legyen szó akármelyikről- ellenállásba ütközik.

Az alábbiakban említést szeretnék tenni néhány tagországról a különféle adózási kötelezettségek bevezetését tekintve.

2011-ben az Európai Bizottság már említést tett arról a felvetésről, hogy a munkavállalók adóztatásáról áttérjenek a környezetvédelmi adókra. Ezt 2020-ban tervezik véglegesíteni. Jelenleg ez csak egy terv, a gyakorlati alkalmazása még nem került bevezetésre.

Németországban kedvelt tendenciának bizonyul, hogy egyre többen költöznek ki a kisvárosokba, melyek a nagyvárosokon kívül esnek. Ezzel is szeretnék elérni azt, hogy részesüljenek a jobb levegőjű környezetben. Sajnálatos módon így sokan az ingázást választják, mellyel párhuzamosan a környezetet is szennyezik.

Bulgária is tesz azért, hogy csökkentsen a károsanyag kibocsátásán. Ez azt jelenti, hogy a gépjármű forgalomba írásakor környezetvédelmi adót kell fizetni. Ezen kötelezettség alól az elektromos autók kivételt élveznek. Az összeg általában 64 euró és 158 euró között mozog. Kettős fogadtatásnak bizonyult ezen adó bevezetése. Egyrésztől súlyosabb mértékben adóztatták volna a 10 évnél öregebb gépjárművek forgalomba hozatalát, amely természetesen jókora ellenállást váltott ki az emberek körében. Ezen elgondolás a tiltakozások miatt nem került bevezetésre.

Másrésztől csökkentették az új járművekre kivetett adót, így elfogadásra került a fogyasztók által ez az adófajta.

Lettorszáiban az energiafogyasztás adóztatásában mutatkozik meg a környezetvédelmi adók keménysége. 509 euró fizetési kötelezettség terheli azt, aki 1000 liter üzemanyagot vesz. Továbbá szénüzemi erőművet sem érné meg létesíteni, hiszen a szénre olyan mértékű adót vetettek ki, hogy semelyik vállalkozásnak nem érné meg ezzel dolgozni. Ezzel szemben a földgázt lazábban adóztatják.

Franciaországban súlyos problémákat okozott az üzemanyagárba beépített környezetvédelmi adó. Több helyen tiltakozások alakultak ki ezen adónem bevezetése ellen. Azonban Franciaország még mindig vezető szerepet tölt be a környezetvédelmi adók és az azzal kapcsolatos munkahelyek kialakítása terén. A Francia Környezetvédelmi Intézet kutatása szerint 280 ezer olyan munkahelyet alakítottak ki, melyek a környezetvédelemmel kapcsolatosak. A munkavállalók döntő hányada –azaz 112 ezer fő- dolgozik a szennyezés menedzsment területén. A vízzel kapcsolatos környezetvédelmi ágazatban 95 ezer ember tevékenykedik.

Szomorú módon Szlovéniában sem valósult meg teljes mértékben a tervezett adóemelés. A kormány a széndioxid-kibocsátást szerette volna nagyobb mértékben adóemeléssel súlytani, de ellenállásba ütköztek, melynek eredményeképpen a leginkább környezetszennyező ágazatokat nem bolygatták.

A fentiek alapján látható tehát, hogy minden országban, településen vannak támogatói, illetve ellenzői is az intézkedéseknek. Összességében az előretékinés szempontjából fontos, hogy előbb vagy utóbb igazodni tudjunk a természet adta erőforrások megfelelő felhasználásához környezetünk megóvása mellett. Mindezek által létrehozva egy környezetbarát profitábilis megoldást, hogy még sokáig élvezni tudjuk a természet adta lehetőségeket.

11. Primer kutatás eredménye

Primer kutatásomat a környezetvédelem területén végeztem el a magánszemélyek vonatkozásában. Eredménye kizárólag az interneten való közzététel során begyűjtött információkon alapul. Az internet széleskörű használatának köszönhetően eljutott a kérdőívem mind a fiatalabb-, mind az idősebb korosztályhoz. A kutatásom során a válaszadókat véletlenszerűen céloztam meg, illetve önkéntes és anonim lehetőséget biztosítottam a kérdőívet kitöltőknek. Próbáltam megcélozni olyan csoportokat a közösségi

médiában, melyek semmlegesek a környezetvédelem területén, ezáltal elkerülve az esetleges torzító tényezőket.

Célom az volt, hogy felmérjem egyrészt az emberek környezetvédelemmel kapcsolatos érzékenységüket, törekvésüket, másrészt arra is kíváncsi voltam, hogy mennyire elégedettek a jelenlegi intézkedésekkel, szabályozásokkal. A végleges kérdőívem 16 kérdésből áll, melynek többsége zárt kérdés, azaz minden lehetséges válaszadásnál egy konkrét kérdésre kellett megadniuk a rájuk leginkább jellemző választ. Összesen 100 darab kiértékelhető válasz érkezett.

A válaszok túlnyomó része (58%-a) származik a 45 év alatti korosztályból. Meglepő módon a kapott 100 válaszból 89% nőtől érkezett, így rájuk igaznak mondanám, hogy érzékenyebbek a környezetvédelem terén. Kiemelném azt, hogy a kitöltők 99%-a fontosnak tartja a környezetvédelem szemlélet szerinti nevelést, amiből arra következtetek, hogy a férfiak is valamilyen szinten érdeklődést mutatnak e téma iránt. A társadalom sem kérdőjelezi meg az e téren való törekvéseket, ők is próbálnak tenni a helyzet javítása érdekében. Ehhez a gondolatmenethez sorolnám azt a tényt is, hogy a kitöltők 66%-a nyilatkozta azt, hogy minden nap igénybe veszik a közösségi közlekedést, amivel jelentős mértékben hozzájárulnak a levegő minőségének javulásához (természetesen a kérdésem nem a jelenlegi időszakra vonatkozott, elvonatkoztattam a most mindenkire veszélyt jelentő Covid-19-es vírus megjelenésétől).

A kutásom során fontosnak tartottam azt is, hogy az iskolai végzettséget tekintve a felsőoktatási intézményekben végzettek mutattak nagyobb érdeklődést, mely arra utalhat, hogy ebben a körben jelentősen nagyobb az érdeklődés a világban zajló folyamatok irányába. A egyetemeken és főiskolákon sokat hallhatott téma a környezet jelenlegi állapota és annak megóvása érdekében hozott intézkedések bevezetése. A háttérben az az összefüggés is állhat, hogy a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők magasabb jövedelemmel is rendelkeznek. Ezt arra vezetném vissza, hogy a magasabb végzettséggel egy általánosságot véve nagyobb jövedelem is társul. Ez fontos tényezője lehet annak, hogy a hajlandóság megnő a többletkiadásokra vonatkozóan. Gondolok itt olyanokra, mint a bio termékek vásárlása, melyek sokszor drágábbak a hagyományos áruknál vagy a környezetvédelemmel kapcsolatos adók megfizetése számukra nem okozna esetleges gondokat.

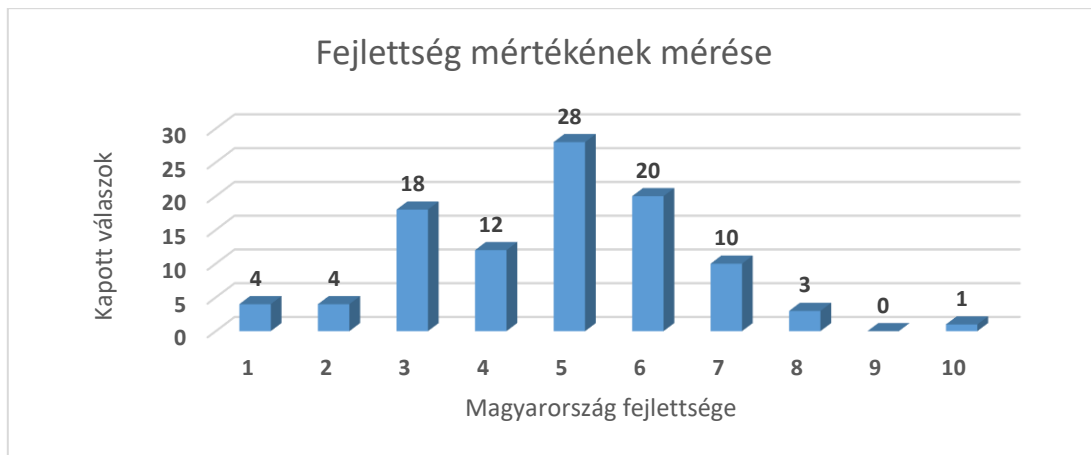
Manapság a média központi szerepet foglal el a tájékoztatás szerepében, így fontosnak véltem azt is vizsgálni, hogy az információközlés milyen mértékben terjed ki a környezetvédelemmel kapcsolatos állami intézkedésekre, szabályozásra. A válaszadók 88%-a gondolja úgy, hogy a média nem fordít kellő figyelmet arra, hogy megfelelő információkkal lássa el a társadalmat, illetve, hogy környezettudatosságra ösztönözzön. Azonban úgy gondolom, hogy kellő idő ráfordítással számos hivatalos és aktuális adatot találhatunk a jelenlegi és a jövőbeni környezetvédelmi intézkedésekkel kapcsolatban. Példaként megemlíteném az Eurostat oldalát, valamint a köztévében gyakran leadott „Zöld hírek” rovatot.

Mint már fentebb említettem a válaszadók több, mint 90%-ától azt a választ sikerült begyűjteni, hogy fontosnak tartja a környezetvédelmet, valamint tesz vagy próbál tenni annak megóvása érdekében. Ezáltal úgy vélekednek, hogy egyéneként lebontra is képesek tenni a környezet megóvása érdekében és nem feltétlen tartják fontosnak azt, hogy valamilyen csoport vagy szervezet tagjai legyenek. Mindösszesen 5 válasz érkezett a 100-ból arra vonatkozóan, hogy valamilyen szervezetnek a tagságát élvezik (például a Greenpeace-t és különböző Környezetvédelmi egyesületeket említettek meg).

Manapság több lehetőség közül tudunk választani. Egyrészt vagy elfogadjuk, illetve megvásároljuk az áruházak által kínált nejlonzacskót vagy a biológiailag lebomló szatyrot. Másrészt dönthetünk úgy is, hogy egy kis odafigyeléssel inkább választjuk a tartós bevásárlótáskákat, melyeket többször is fel tudunk használni. Odafigyelés alatt azt értem, hogy nem felejtjük otthon ezeket a táskákat vásárlásaink alkalmával. Kérdőívemből az is kiderült, hogy a 100 kitöltőből 95 úgy vélekedik, hogy inkább visz magával többször használatos bevásárlótáskát mintsem, hogy folyamatosan újat vegyenek, amivel csak hulladékot termelnének.

Természetesen ez egyértelmű tény, de a válaszok megerősítésként szolgáltak azzal kapcsolatban, hogy nem csak az állami hozzájárulás, hanem a vállalati illetve az egyéni hozzájárulás is ugyanakkora szerepet játszik környezetünk megóvása érdekében. A válaszadók 82%-a ért egyet az előbb említett ténnyel kapcsolatban. Ez pozitívum abból a szempontból, hogy tudatában vagyunk az általunk okozott környezeti károk súlyosságának.

10.sz. Ábra

Forrás: Saját szerkesztés (Primer kutatás, 2020)

A kitöltők válaszaiból készített diagram azt mutatja, hogy hazánkat közepesen fejlett országnak tartják a környezetvédelmi intézkedések, valamint az ezzel kapcsolatosan bevezetett adók és szabályozások terén az európai országokhoz képest. Ez értékben kifejezve átlagosan 4,8 pontot jelent a maximum 10-ből. Ezen pontozási módszer alapján a válaszadók 58%-a úgy véli, hogy a környezetvédelemmel kapcsolatos problémák jelenleg is fennállnak, ezzel veszélyeztetve mind az emberek egészségét, mind a fenntarthatóság fejlődését. Mindezek miatt nem igazán tartják sikeresnek a környezetszennyezés elleni fellépéseket, örömmel fogadnák a fokozatos fejlődési lehetőségeket.

12. Összefoglalás

Dolgozatom felépítése azért ebben a struktúrában készült el, mivel fontosnak tartom, hogy a kiindulástól ismerjük és értsük meg, hogy mely szempontok alapján születtek a környezetvédelemmel kapcsolatos döntések és intézkedések. Kezdetét tekintve egészen a középkorig húzódik vissza a téma fontossága, amikor is elkezdtek felfedezni az ember okozta károk hatását a természetre. Ebből adódik, hogy a téma mindig is aktuális volt és a jövőben is egyre inkább aktuálisabbá válik. Kutatásaim során próbáltam olyan információkat logikai sorrendben felvázolni, mely könnyen emészhetővé teszi a témát széleskörben, egy-egy esetben a jelenleg is elérhető tényszerű számok segítségével úgy, mint a hazai ökoadóból befolyt többlet nemzetközi viszonylatban relatíve magas: „a teljes adóbevétel mintegy 7%-át, a GDP közel 3%-át teszik ki”(Forrás: oecd.org)

A dolgozat második részében már a konkrét környezetvédelmi adók és díjak kerültek bemutatásra. Az ökoadó bevezetése persze nem minden esetben volt zökkenőmentes, hiszen kisebb ellenállásba ütköztek szinte minden esetben, valamint nagy erőfeszítések és kutatások árán jutottak el arra a pontra, hogy tenni kell valamit a környezet megóvása érdekében. Első nekifutásra az emberek többsége szkeptikusan állt a helyzettel szemben, azonban nem sok idő kellett ahhoz, hogy az egyre növekvő piaci igények kielégítése következtében létrejött károk szemmel láthatók legyenek. Így fejlesztésekre volt szükség. Ez volt az adók, díjak és bírságok bevezetésének első szakasza. Többségében elmondható ugyanakkor, hogy a jelenleg is hatályos szabályozások sikeresnek bizonyulnak és a vállalatoknak, magánszemélyeknek is kedvező és serkentően hatnak azok megfizetése szempontjából. Pozitívként mondható el az, hogy fokozatosan, lépésről-lépésre próbálják kiterjeszteni. Ennek köszönhetően nem okozott jelentős hátrányt a vállalkozások versenyképességében, bár ugyanakkor ennek vizsgálatát nem lehet csupán egy szimpla tényezőre szűkíteni, hiszen megannyi olyan hatást tudunk megkülönböztetni aminek számszerűsítése nem lehetséges (például a törvénybe ütköző piaci magatartás). De persze mint minden esetben, a pozitívumnak akadnak negatív oldalai is. Ennek során megemlíteném, hogy a most is érvényben lévő támogatási rendszer nem ösztönzi a gazdasági szereplőket teljes mértékben arra, hogy energiatakarékos, környezetbarát rendszereket alkalmazzanak.

Az Európai Unió belül minden tagországnak önálló döntési joga van az adó kivételével kapcsolatban, így jelenleg nem beszélhetünk arról, hogy a közeljövőben létrejöhetne a tagországok egységes adóztatási rendszere, másnéven az adóharmonizáció.

Az internetes források, valamint a rendelkezésre álló szakirodalom alapján úgy vélem, hogy alapvetően az ökoadó bevezetése a gazdasági szereplőknél nem járt negatív hatással, nem okozott visszaesést a bevételek tekintetében. Bevezetésük csupán ösztönzőleg hatott a vállalatok tevékenységének fokozatos fejlesztésére. Ez persze nem minden vállalat esetében mondható el, hiszen vannak akik csak kötelezettségként tekintenek az ökoadó megfizetésére, számukra nem az az elsődleges, hogy eleget tegyenek az állami szabályozásnak.

Dolgozatom során említést tettem arról a tényről, hogy a környezetszennyezés kiváltható. A kiválthatóság ez esetben azt jelenti, hogy a törvényi határértéket meghaladó károsanyag kibocsátást kiváltható a szankció(k) megfizetésével. Szinte minden esetben arra jutottam, hogy ez igaz a világ összes országában. Ebből sok probléma adódik, hiszen az ökoadónak elsősorban nem ez lenne az elsődleges célja. Tény, hogy a környezetvédelmi adóból befolyt bevétel kifejezetten erre a célra létrehozott alapba folyik be, de a bevétel évről évre kisebb lett

az Eurostat elemzései alapján. Mint azt a bevezetésben is említettem, a vállalatok csupán eleget tesznek a törvényi kötelezettségüknek, de elsődleges szándékuk nem az, hogy hosszú távon megoldást találjanak környezetünk megóvása érdekében. A bírságok mértéke is csekély összeget emészt fel, így szintén nem elég ösztönzőerő a változásra.

Egy csoport élvez ez alól kivételt, az a betétdíjak rendszere. Abból a célból került bevezetésre, hogy a fogyasztókat ösztönözze arra, hogy némi odafigyeléssel visszakaphatják a már kiadott pénz egy kis részét. Sok embertől hallom azt, hogy „egyedül kevés vagyok hozzá”. Igen, egyedül az ember tényleg kevés, de ha mindenki ezt mondja, már nem vagyunk egyedül. Így kialakulhatna egy globális szintű összefogás.

Ha egy kicsit kilépünk a háztartások köréből és ugyanezt a fajta felfogást áthúzzuk a vállalatok, kormányok körébe úgy gondolom, hogy akár egy nagyobb húzó vállalat vagy állam gyorsabb változást tudna hozni. Nem megfizetni kell a környezetszennyezést, hanem megelőzni és olyan stratégiákat kidolgozni, amik a megújuló energiaforráson alapulnak. Ezekre az energiaforrásokra kell építeni a jövőt, hogy a többi generáció is ezt a mentalitást tudja folytatni és nem arra várni, hogy majd lesz valami. Jelenleg nem tudjuk biztosan azt mondani, hogy a környezeti adók bevezetése elősegítette a környezetszennyezés visszaszorítását. Úgy gondolom, hogy ez a téma mindig is aktuális lesz és az ezzel kapcsolatos elemzések évről-évre változni fognak, hiszen senki nem tudja előre, hogy a jövőben milyen új környezetvédelmi adók kerülnek bevezetésre.

Fontosnak tartom, hogy ne az állam beavatkozására várjunk, akár az egyénekről, a háztartásokról vagy akár a vállalatokról beszélünk. Lépnünk kell, hiszen a jövőnk illetve az utánunk lévő generációk jövője forog kockán. Személy szerint a magam módján próbálok tenni a környezet védelme érdekében úgy mint például komolyan veszem a szelektív hulladékgyűjtés szabályait, figyelek arra, hogy mit dobhatok a papír és a műanyag gyűjtőbe. Igyekszek elkerülni a boltokban ingyen felajánlott nejlonzacskók használatát. Ezek helyett inkább az itthon gyűjtött bevásárlótáskákat helyezem előtérbe.

13. Magyarázat

OECD országok:

Magyarország 1996-ban csatlakozott ehhez a globális gazdasági szervezethez, melynek célja, hogy segítse tagországait a megfelelő politikai, gazdasági, szociális döntések létrehozásában. Teljes nevén (Organisation for Economic Co-Operation and Development) Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet.

14. Ábrák, képek, táblázatok jegyzéke

1. számú. ábra: Országokénti meghatározott hozzájárulások, 2015. (11.oldal)

Forrás:

https://hu.wikipedia.org/wiki/P%C3%A1rizsi_%C3%A9ghajlatv%C3%A9delmi_egyezm%C3%A9ny

2. számú. ábra: Párizsi éghajlatvédelmi egyezmény, 2015. (12.oldal)

Forrás:

https://hu.wikipedia.org/wiki/P%C3%A1rizsi_%C3%A9ghajlatv%C3%A9delmi_egyezm%C3%A9ny

3. számú. ábra: Elsődleges megújuló energiaforrások termelése energiaforrások szerint (KSH) (14.oldal)

Forrás: http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_ui012b.html

4. számú. ábra: Környezetvédelmi adók az EU-ban, 2018 (17.oldal)

Forrás: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/DDN-20200219-1?fbclid=IwAR2EUfOxpaFNTw3UaYDvi2oxOaNRD8Jhpiqnc9jasxRj5ZxnNRPGasty92Y>

5. számú. ábra: A környezeti elvonások jelenleg is érvényben lévő felépítése Magyarországon (18.oldal)

Forrás: <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/air-quality-23-2018/hu/#chapter3>

6. számú. ábra: Légszennező anyagok forrásai az Unióban (Kén, Szén, Szálló por) (23.oldal)

Forrás: <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/air-quality-23-2018/hu/#chapter3>

7. számú. ábra: Költségek fizetésének besorolása (1= alacsony érintettség ; 5= magas érintettség) (26.oldal)

Forrás: http://makk.zpok.hu/files/MAKK%20okoadoref2_2.pdf

8. számú. ábra: A műanyag csomagolási hulladkok újrahasznosítási aránya az EU tagállamokban (2017) (31.oldal)

Forrás: <https://azuzlet.hu/kotelezo-gyujtes-ellehetetlenitett-ujrahasznositas/>

9. számú. ábra: 100.000 főre vetített halálozások száma a környezetszennyezés miatt (36.oldal)

Forrás:

https://index.hu/tudomany/2017/10/20/a_kornyezetszennyezes_a_legnagyobb_gyilkos/

10.számú. ábra: Saját kutatás eredménye. Magyarország környezetvédelmi fejlettség mértékének mérése (41.oldal)

15. Irodalomjegyzék

1. KSH Adatbázis

http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_ui012b.html , *letöltve: 2020.03.02*

<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/pdf/uveghazhatas.pdf> , *letöltve: 2020.02.15*

<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/pdf/kornyhelyzetkep18.pdf>

letöltve: 2020.01.16

2. Eurostat adatok

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/DDN-20200219-1?fbclid=IwAR2EUfOxpaFNTw3UaYDvi2oxOaNRD8Jhpjqnc9jasxRj5ZxnNRPGasty92Y> , *letöltve: 2020.04.03*

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/7741794/KS-GQ-16-011-EN-N.pdf/3196a7bc-c269-40ab-b48a-73465e3edd89> *letöltve: 2020.02.16*

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/MEMO_11_238?fbclid=IwAR3yJpGvdC7cp7z5wZILuieBMMIPAIvboXjRvr391yAs9CfTI92dHtxlMyc

letöltve: 2020.03.19

https://ec.europa.eu/environment/basics/green-economy/managing-waste/index_hu.htm *letöltve: 2020.03.19*

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/IP_18_3846

letöltve: 2020.01.16

https://ec.europa.eu/environment/eir/pdf/report_hu_hu.pdf *letöltve: 2020.01.16*

3. https://hu.wikipedia.org/wiki/P%C3%A1rizsi_%C3%A9ghajlatv%C3%A9delmi_egyezm%C3%A9ny *letöltve: 2020.03.25*

4. https://hu.wikipedia.org/wiki/%C3%89ghajlatv%C3%A1ltoz%C3%A1s?fbclid=IwAR1RZRTpxUnodL37NAXtaH2RFubHNxkV1q1ZZH_qxXfUWhOefSIo3f_ldck

letöltve: 2020.04.05

5. Kiss Ferenc – 2010 -

<http://www.nyf.hu/others/html/kornyezettud/megujulo/Fenntarthato%20fejlodes/Fenntarthato%20fejlodes.html> *letöltve: 2020.04.10*

6. Borsos József - <http://www.muszeroldal.hu/measurenotes/kornyedortortenelem.html>

letöltve: 2020.01.29

7. <https://zoldelletter.eoldal.hu/cikkek/kornyezetvedelmi-egyezmények/1972-stockholm--ensz-konferencia-az-emberi-kornyezetrol.html> *letöltve: 2020.01.31*

8. <https://www.europarl.europa.eu/news/hu/headlines/society/20180305STO99003/az-ueghazhata-su-gazok-kibocsatasanak-csokkentese-az-eu-celjai-es-intezkedesei>

letöltve: 2020.04.22

9. <http://www.kamaszpanasz.hu/hirek/zoldovezet/61/kornyezetszennyezés>

letöltve: 2020.02.29

10. <https://www.napelemek-napkollektorok.hu/magazin/napenergia/megujulo-energiaforrasok/> *letöltve: 2020.01.05*

11. http://makk.zpok.hu/files/MAKK%20okoadoref2_2.pdf *letöltve: 2020.03.11*

12. Dr. Kozma Katalin – 2018 -

http://www.sze.hu/~radicsa/Dr_Kozma_Katalin/10_lecke.pdf *letöltve: 2020.03.13*

13. <http://ecopedia.hu/okoado> *letöltve: 2020.04.26*

14. <http://mek.oszk.hu/01400/01454/01454.pdf> *letöltve: 2020.04.12*

15. RSM Adótanácsadás - <https://www.rsm.hu/kisokos/kornyezetterhelesi-dij>
letöltve: 2020.03.11
16. Berényi László – 2017 - <http://www.irisro.org/tarstud2017junius/22BerenyiLaszlo.pdf>
letöltve: 2020.03.19
17. <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/air-quality-23-2018/hu/#chapter3>
letöltve: 2020.02.04
18. Kiss Károly – 2002 - http://korny.uni-corvinus.hu/kti/13_szam.pdf
letöltve: 2020.02.08
19. https://www.nav.gov.hu/data/cms489942/48_Kornyezetvedelmi_termekdij_20190131.pdf *letöltve: 2020.04.22*
20. Dr. Nagy Zoltán - 2014 - http://www.vmtt.org.rs/mtn2014/194_211_Nagy.pdf
letöltve: 2020.04.19
21. https://adozona.hu/jovedeki_ado_vam_deviza_termekdij/Kornyezetvedelmi_termekdij_lehet_hogy_az_On_MD9SCI *letöltve: 2020.02.26*
22. https://www.nav.gov.hu/data/cms510170/67_A_regisztracios_ado_altalanos_szabalyai_20200110.pdf *letöltve: 2020.03.15*
23. https://piacesprofit.hu/kkv_cegblog/a-legfontosabb-tudnivalok-az-elektromos-autok-adozasarol-es-koltsegelszamolasarol/ *letöltve: 2020.03.16*
24. <https://humusz.hu/hirek/betetdijas-rendszer-hatekony-eszkoz-hulladekmentes-jovo-fele/25621> *letöltve: 2020.04.22*
25. <https://www.maszol.ro/index.php/tarsadalom/43829-eu-utolsok-vagyunk-hulladek-ujrahasznositasban> *letöltve: 2020.02.26*
26. Petrus Szabolcs – 2019 - <https://azuzlet.hu/kotelezo-gyujtes-ellehetetlenített-ujrahasznositas/>
letöltve: 2020.04.25
27. https://nepszava.hu/3025597_a-budapestiek-tobbsege-venne-betetdijas-palackot-az-egyszer-hasznalatosak-helyett *letöltve: 2020.04.23*
28. <https://forbes.hu/a-jo-elet/15-varos-ahol-mar-elkezdték-az-autokat-kitiltani-az-utcakrol/> *letöltve: 2020.03.08*
29. Hegyeshalmi Richárd – 2017- Index
https://index.hu/tudomany/2017/10/20/a_kornyezetszennyezés_a_legnagyobb_gyilkos/
letöltve: 2020.02.11
30. <https://www.ednh.news/hu/kornyezetvedelmi-adok-az-eu-ban-egyesek-helyeslik-masok-tiltakoznak-ellenuk/> *letöltve: 2020.02.03*

31. <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hu/sheet/71/kornyezetpolitika-altalanos-elvek-es-alapveto-keretek> *letöltve: 2020.03.06*
32. Magyar Közlöny – 2015 -
http://www.biodiv.hu/convention/cbd_national/fo1444566/iv.-nemzeti-kornyezetvedelmi-program *letöltve: 2020.03.28*
33. <https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/szakkepzes/kereskedelem-es-marketing/kereskedelmi-es-marketing-modulok/a-kornyezet-gazdasagi-szabalyozasanak-nemzetkozi-es-hazai-gyakorlata/a-kornyezeti-szabalyozas-gyakorlata-magyarorszagon> *letöltve: 2020.03.26*
34. <https://humusz.hu/betetdij> *letöltve: 2020.04.22*
35. Csutora Mária – Kossuth kiadó (2008) -
http://unipub.lib.uni-corvinus.hu/250/1/Magyarország_hozzajarulasacikkvegl.pdf
letöltve: 2020.02.16
36. <http://www.oecd.org/environment/country-reviews/Magyarorsz%C3%A1g-Kiemelt-ugyek-2018.pdf> *letöltve: 2020.04.06*
37. Markham, Adam: A Brief History of Pollution (London, Earthscan, 1994) első fejezetének fordítása – 2002 -
https://mult-kor.hu/20021112_a_kornyeztaszennyezés_rovid_tortenete
letöltve: 2020.02.09
38. Buday-Sántha Attila – Környezetgazdálkodás, 2006
39. Somogyi Orsolya – 2018 - <https://www.magyaridok.hu/gazdasag/kornyezetvedelem-eredmenyek-es-tennivalok-3242603/> *letöltve: 2020.04.11*
40. <https://www.globalisfelmelegedes.info/> *letöltve: 2020.03.06*
41. Riccioli Nicoletta (2019) Napjaink ökoadóinak bemutatás -
<http://dolgozattar.repositorium.uni-bge.hu/22520/> *Letöltve: 2020.02.25*
42. https://www.elobolygonk.hu/Klimahirek/Hulladek/2019_07_26/a_betetdij_lehet_a_valasz_a_szemetkrisisre *letöltve: 2020.04.18*
43. http://www.fna.hu/tortenetunk/afoldnapja?fbclid=IwAR2vMZpWNFP7KM9iV_NLLtrRi8GBbAJdNE2NilYXPp3_L8ku95XrVT_pUmc *letöltve: 2020.03.07*
44. Sipos Nikoletta PhD tézis – 2012 -
https://szie.hu/file/tti/archivum/Sipos_Nikoletta_tezis.pdf *letöltve: 2020.04.07*
45. <https://humusz.hu/kukabuar/archivum/2003/nyar/zoldit-e-az-okoado> *letöltve: 2020.04.10*

46. <https://www.kormany.hu/hu/innovacios-es-technologiai-minisztium/hirek/korszerusitve-mukodhet-tovabb-a-matrai-eromu> *letöltve: 2020.04.16*
47. Magyar Péter – 2019 - <https://tldr.444.hu/2019/10/28/szerbia-felol-hoznanak-ide-rengeteg-gaszt-az-oroszok> *letöltve: 2020.03.18*
48. Galántainé Máté Zsuzsanna - Adó(rendszer)tan. EU-konform magyar adók – 2006
49. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A0300088.TV×hift=20170101&txtrefere r=A0300045.PM> *letöltve: 2020.01.09*
50. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0300089.tv> *letöltve: 2020.01.09*
51. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99900043.khv> *letöltve: 2020.01.09*
52. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99500053.tv> *letöltve: 2020.01.09*

Jogszabályok

1995. évi LIII. törvénye, a környezet védelmének általános szabályairól

2003. évi LXXXIX. törvény a környezetterhelési díjról

2003.évi LXXXVIII. törvény az energiaadóról

2003. évi LXXXIX. törvény, 11.§ és 12.§

2011. évi LXXXV. tv. a környezetvédelmi termékdíjról

2003. évi CX. regisztrációs adóról szóló törvény